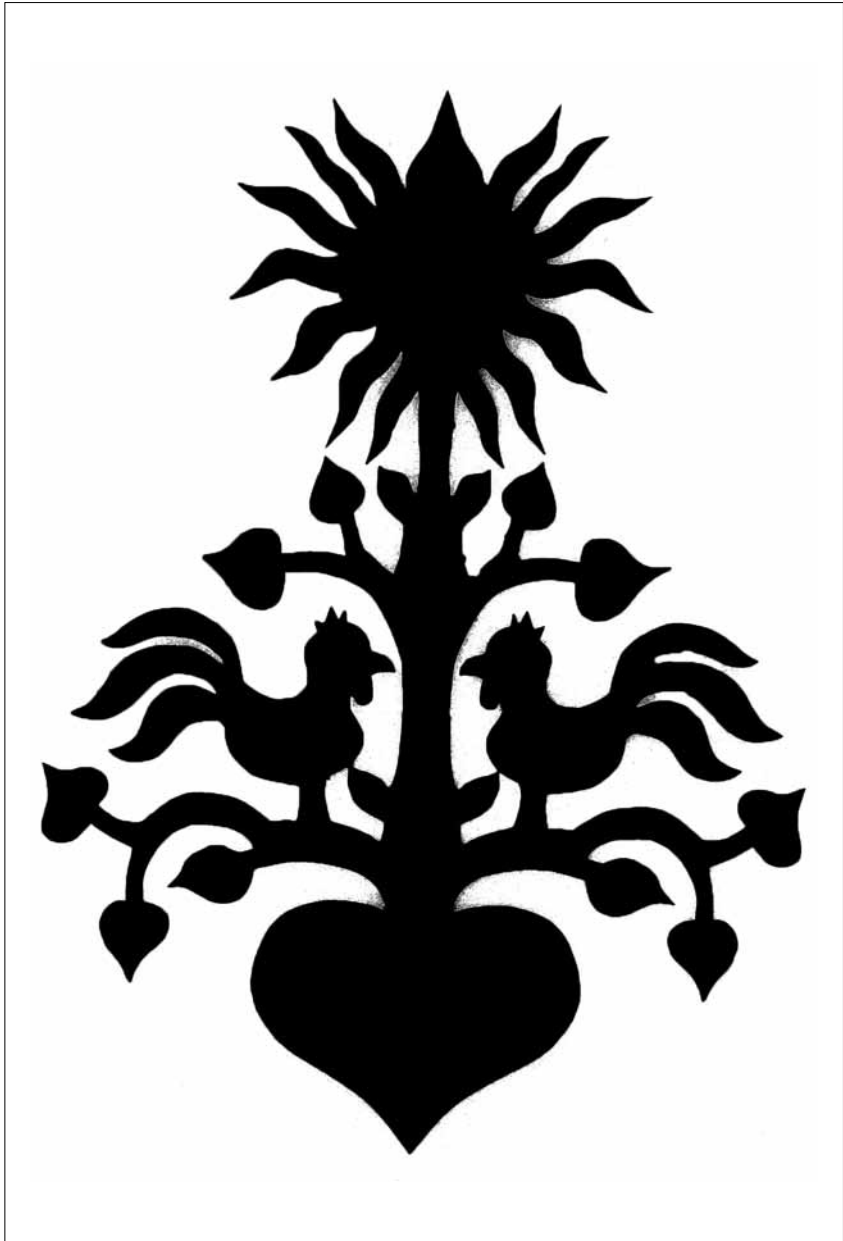

bulletin Střediska východočeských spisovatelů

číslo 39 ♦ ročník XI ♦ 2015

Daniela Javoříková: JARO

NA SLOVÍČKO S EVOU ČERNOŠOVOU

Po maturitě na Gymnáziu J. K. Tyla v Hradci Králové vystudovala Český jazyk – dějepis na Pedagogické fakultě Univerzity v Hradci Králové. Psaní se věnuje od dětství. Ještě za svobodna, jako Eva Kulhánková, vydala prozaickou prvotinu **Nezdálo se mi nic** (Gau-deamus 2006), v roce 2011 výňatek z novely Svítání a tři básně ve Sborníku 13 východočeských začínajících autorů a následovaly **Věci, které se snadno zapomenou** (Oftis, 2012). V roce 2013 byla její tvorba představena ve sborníku Literatura a lit. život v ČR a Německu po roce 2000 (Saské akademie umění, sborník k Setkání českých a německých spisovatelů), v roce 2014 se podílela na Almanachu české poezie V. Stibora Pastýři noci. V prosinci 2014 jí vyšla básnická sbírka **Tyhle moje řeky** (Garamon). Publikuje i ve čtvrtletníku Střediska Kruh. Žije v Nechanicích, učí na Gymnáziu Boženy Němcové v Hradci Králové, kde vede seminář tvůrčího psaní, pracuje jako knihovnice v Popovicích, zpívá sólově a v ženském komorním sboru Cautus Feminae Nechanice.

Převzala jste funkci předsedkyně v období, kdy šlo o samotnou existenci Střediska. Kde jste vzala v sobě odvahu, se kterou jste se nelehkého úkolu ujala a jak vidíte situaci s odstupem?

Děkuji za otázku, upřímně, sama nevím. Asi to nebyla jen odvaha, ale především vědomí jakési odpovědnosti, pocit, že když mohu pomoci Středisku, jež jsem vždy vnímala jako důležitou součást literární tradice regionu, tak to udělat musím. Pokud můžu, musím pomoci. To je motto, které mi asi tu odvahu dodalo.

A také myšlenka na všechny osobnosti přede mnou, které Středisko založily, daly do něj obrovský kus energie i sebe. Když jsem se zalekla toho, co mě čeká, měla jsem pocit, že nemůžu vycouvat i kvůli nim. Marcelle Marboe, doc. Janu Dvořákovi a Vám všem. Že jsem, ač mne to zaskočilo, prostě dostala štafetu, a ač nevím, zda nedoběhnu do cíle pozdě, nezbývá mi nic jiného, než dát vše do toho, abych to aspoň zkusila.

S odstupem můžu říct, že svého rozhodnutí nelituji, ačkoliv to byl čas velmi náročný a stále se tzv. „za běhu“ učím, vidím, že jsme – neboť vedení není jen práce předsedkyně, to zdůrazňuji – se dostali do situace mnohem příznivější a vyhlídky Střediska jsou opět nadějně...

Do 10. Uměleckého maratónu jste se zapojila s důrazem na obnovení této tradice i v samotném Hradci Králové. K prosazení Střediska v krajských měs-

tech bude třeba udržovat kontakty na úrovni magistrátů, ale i krajských úřadů v Pardubicích a Hradci Králové. Máte vizi, jak to uskutečňovat?

Ano, ona spolu posílená činnost našeho Střediska v rámci Hradce Králové a kontakty na úřadech velmi úzce souvisí. Uvědomila jsem si to hned při prvních kontaktech úřadů obou krajských měst. V Pardubicích jsem měla „předu krásně připravenou“ od Marcelly Marboe. Její jméno a jméno SVČS mi okamžitě otevřelo dveře na magistrát a tehdejší paní primátorku MUDr. Štěpánku Fraňkovou jsem nemusela přesvědčovat o tom, co Středisko je, co dělá, nač peníze potřebujeme atd. V této souvislosti nezbývá než doufat, že i nové vedení města bude literatuře stejně dobře nakloněno... V Hradci je situace poněkud odlišná. Tam si potřebujeme takové jméno teprve získat, abychom mohli s podporou počítat. Zdá se, že se situace již díky loňskému maratónu zlepšuje. Díky zapojení Střediska do prestižní akce Knihovna roku / Knihovnik roku se podařilo přímo kontaktovat vedení kraje, od něhož nás snad již v blízké době čeká slíbená dotace.

Spolupráce s Knihovnou města HK nám zase pomáhá směrem k hradeckému magistrátu, který obvykle mezi sponzory chyběl. Doufám, že se mi tedy podaří vedení Odboru kultury na jednání výboru 18. 2. přesvědčit, aby naši žádost, kterou jsme podali ke konci listopadu, schválili. Posun vidím v tom, že ji původně prý odložili, právě proto, že nás neznali, navíc mám podezření, že je nejspíš zarazilo razítko, ano, pardubická adresa asi působila v duchu staré rivality, ale zachytili napojení na knihovnu, což je jejich příspěvková organizace, zavolali mi a rozhodli se, že nám dají šanci. Svě jistě vykonala i zvýšená publicita, což je především zásluha Veroniky Volejníkové, naší PR posily. V době maratónu se o nás psalo prakticky každý týden, opakovaně jsem poskytovala rozhovory v tisku i v rozhlase. Věřím tedy, že pokud se podaří daný směr udržet, budeme moci počítat s podporou úřadů obou krajských měst. Upřímně, obcházení úřadů a loudění prostředků mi tak úplně „nesedí“, je to však v dnešní době činnost zcela nezbytná. A když už nám nic jiného nezbývá, tak zastávám názor, že musíme nejdříve předložit výsledky své práce, pak teprve něco chtít...

Píšete prózu i poezii a je nesporné, že vše, co jste publikovala, má skvělou úroveň. Předpokládám, že i na vlastní tvorbu si uděláte čas. Proč vlastně píšete? Jaká témata Vás lákají? Máte ve své tvorbě nějaký literární vzor? Jaký vztah máte k literární tradici východních Čech?

Děkuji Vám. A hned se musím přiznat, že za dobu, kdy jsem se ocitla v čele Střediska, jsem měla toho času na vlastní tvorbu nejméně. Ale nyní už mám větší oporu v doplněném výboru, tak je situace opět veselejší. Píšu už od dětství. Pamatuji si, že jsem poprvé na otázku proč odpovídala po nějaké dětské literární soutěži. A řekla jsem, že mě to baví. Později (někdy na univerzitě) jsem na stejnou otázku odpovídala, že píšu proto, že prostě musím. Tento stav asi nejlépe vystihuje

Mika Waltari ve své knize Čtyři západy slunce, kde popisuje, jak ho postavy, zejména „jakýsi Sinuhet“, obtěžovaly tak dlouho, dokud jejich příběhy nenapsal... Jak šel čas dál a já měla možnost prožít si i okamžiky existenciálně dramatictější, uvědomila jsem si, že psát nemusím. Dojde-li na lámání chleba, můžu přežít i bez něj. Ale naštěstí nemusím jen přežívat. A tak se vracím k té své dětské odpovědi. Píšu proto, že mě to baví, s psaním je pro mne život lepší. Témata mi přináší život sám. Někdy si sice říkám, že by můj život mohl být o něco poklidnější, ale zase si nemohu stěžovat na nedostatek inspirace. Mám také štěstí na lidi kolem sebe, jejich osudy, prostředí a události, které mne oslovují.

Literárních vzorů by bylo... Učím literaturu na gymnáziu a téměř v každé kapitole najdu autora, který mne upoutá. V mém tvůrčím životě se však rozhodně velkou měrou jako vzor podepsali právě spisovatelé – učitelé. Básniřka – češtinářka na gymnáziu, Mgr. Lenka Chytilová, a především Doc. Jan Dvořák, jehož v našem Kruhu rozhodně netřeba představovat... Jemu mj. vděčím i za to, že jsem na vysoké škole „otevřela šuple“ a mohla vydat prvotinu. Dá se říci, že poslední otázka v mém případě úzce souvisí s předešlou. Literární tradici východních Čech nesmírně ctím, a to i díky svým učitelům a jejich literárnímu dílu. Ale vnímám i odkaz autorů z dob předešlých, kdykoliv jako učitelka v hodinách narazím na spisovatele našeho regionu, uvědomím si tuto bohatou tradici a s obrovskou pokorou a vděčností se ji snažím uchovat, mj. v rámci svého působení právě v našem Středisku.

Děkuji za odpovědi. Milan Dušek

- **Rána z milosti? - A co večery, neměly by potom být lepší?**
- **Veřejná cesta k pravdě nevede, každý si musí prošlapat tu svoji.**
- **Ochotníci si zahrávají, ale jen s ochotou by v profesním souboru neobstáli.**
- **Nevěřme milostným scénám, bývají i v životě povětšinou jen hrané!**
- **Podvodník chce víc, ale nechce výš. Vyplul by na hladinu.**
- **Mozek - orgán, který by rád myslel za nás, kdybychom ho nenahrazovali stále jinými orgány.**
- **Na posmrtný život uvěřím, až jej prožiji.**
- **Revoluce: Ti co jsou na jedné straně barikády, tu druhou stranu zruší.**

AFORISMY JIŘÍHO FALTUSE

LITERÁRNÍ ČÁST

EVA ČERNOŠOVÁ

Tam, na lesní cestě,
Počkej mě
- do jara.
Už neutekla bych -
S rozedněním přijdu,
Až ztaje sníh.
Ještě ti zlátnou oči, když?
Pod stromy tichými
Vezmu si tě!

JARNÍ

A bylo jaro...
- Ne ve mně
A slunce hřálo...
- Ne ve mně
Tolikrát probuzena
Spím
Však sebe samu
Nezaspím!

(Ze sbírky Tyhle moje řeky)

MAMINCE

(Protože před rokem jsi tu byla...)

V tom dešti přijít,
vrátit se -
Bez větru nejde.

Vyšetřit chvíli
vřelou a měkkou -
V ní
zavřít se.

Zkropit zas zemi
A ráno zjistit,
Že sním
Jen přes den

Protože v noci
Neodcházíš...

ODCHOD

Máváš -
a nikdo neodchází...
Ty máváš -
to se asi má.
Možná - že
dojde
- jako ptáci -
na zimu duše
zasněná.

(Z nových básní roku 2014)

UTRPENÍ DOCENTA H.

MARCELLA MARBOE

Upozornění: Tento román nemá jinou ambici, než pobavit...

O co jde? O bezpočet komických scén odehrávajících se mezi zvířaty a lidmi, o bezpočet situací, do nichž se dostává nicnetušící městský člověk – docent H. – díky své zvířatomilovné manželce. Je postupně konfrontován s neuvěřitelným počtem zvířat různých druhů i povah, které mladou domácností na restituovaném venkovském statku procházejí (od psů, koček, kun, slepic, králíků, morčat, koz, ovcí – přes srnečka či zraněnou labuť – až po koně).

Ve snaze zachovat si vztahy se svou drahou polovičkou, se docent H., vedle své práce na univerzitě, statečně vrhá do nerovného zápasu s ubytovacími, přepravními a mazlíčnými požadavky těchto pro něho nezvyklých členů domácnosti.

Jak se mu to daří, posuďte sami.

PROČ MĚ PAN CVIČITEL NEZDRAVÍ .

Když nás jednou oba, tedy mne i docenta H., na jedné podzimní procházce protáhl náš milovaný osmdesátikilový Mufánek oranicí, až jsme oba vypadali jako podzimní sněhuláci, pardon, blátiváci, (Muf měl totiž právě zcela sobeckou chuť poláškovat s roztomilým zajíčkem), prohlásil docent H. nekompromisně: Tak – a dost! Musíme ho začít cvičit!

V překladu to znamenalo: Přihlas se na cvičák a začni s drezúrou dřív, než nám ten lamsák přeroste přes hlavu! Třebaže Mufánek bouřlivě souhlasil, po prvních lekcích jsem se začala obávat, že jsme s „drezúrou“ začali příliš pozdě. Mufánek totiž nějak ne a ne pochopit, že je člověk pánem tvorstva, (ač mu to docent H. při každé příležitosti důrazně připomínal) a na cvičáku že je fořtem pan cvičitel Buřt, jehož pokyny je třeba brát v úvahu.

Pan cvičitel Buřt vlastně ani moc buřt nebyl, ale říkalo se mu tak, protože chodil neustále obalený různými filcy a papundekly, vždy připraven na boj zblízka. Často se ukázalo, že dobře dělá. Na cvičáku se totiž v té době sešla řada neurotických bláznů, jako jsou dobrmani, belgičtí ovčáci, rotvajleři a podobní hysterikové, kteří neustále zběsile ječí a jsou na požádání ochotni rozsápat třeba i samotnou paní starostku.

K takové chásce Mufánek nikdy nepatřil. Když měl dobrou náladu – a tu měl stále – nechal by se porcovat tupým nožem. Nepřetržitě stínal svou ocasní šavlí vše, co mu přišlo do cesty, ale tam jeho nebezpečnost končila. Dokonce, pokud se mu chtělo, uměl i bez odmluvy vykonávat povely, jejichž výuku přikazovaly osnovy. Učivo si dokázal osvojit bleskově, ale do vlastních závažných rozhodnutí si bohužel nikdy mluvit nenechal.

Jednou se přihodila podivná věc. Právě jsme trénovali zadržení nepřítele, což spočívalo v tom, že se jednotliví zběsilci střídavě vrhali na pana cvičitele Buřta a s nepřičetným kraválem z něj rvali všecko, čím se obalil. Pan cvičitel Buřt je v jejich hysterii vydatně povzbuzoval, dokonce vzal proutek a největší vztekouny jím švihal, čímž je vyprovokoval k ještě větší zběsilosti. Chválení nebralo konce, dokud nepřišel na řadu Mufánek, který do té chvíle na celou komedii pohlížel s povýšeně ospalým zájmem. Na výzvu běž! Chyt! Sice běžel a chytil, ale když se mu pan cvičitel Buřt začal škubat a cukat, sekl dvakrát šavlí a poslušně ho pustil v domnění, že to, co dělá, dělat nemá. Když mu ovšem pan Buřt znovu vnutil do tlamy vatovaný rukáv, sevřel ho sice neochotně v zubech, ale jakmile pan Buřt pro větší naštvání a vzteklost mávl po Mufánkovi proutkem, otráveně rukáv pustil a znechuceně klusal ke mně pro vysvětlení.

Pan Buřt nešetřil pohrdáním a urážkami: Je to lemra, slečno. Ten by vás nechal znásilnit i zamordovat naráz, jen by to fiklo – a ještě by při tom vrtěl ocasem.

Lemra se na mne tázavě dívala a vrtěla ocasem, když tu pan cvičitel Buřt přikázal: Zkusíme to jinak. Já zaútočím přímo na vás.

Neviděla jsem to jako nejllepší nápad. Přeci jenom Mufánek byl už veliký kluk a měl obrovskou sílu. Sice nosil na cvičák obojek propletený ocelovými kroužky, sice jsme ho připínali na dvojitě vodítko se dvěma karabinami, ale to jen pro případ, že by se chtěl na cvičáku bavit po svém s některým ze svých psích kamarádů. Jinak chodil venku zcela volně, dokonce bez obojku. Mimo náš dům a zahradu to byl opravdu moudrý pes a vždycky věděl, jak se chovat. Nikdy se nepral, byl-li napaden slabším nepřítelem – obvyklá zábava sousedovic špice – jen zvedl vysoko hlavu, nonšalantně uhýbal packami a důstojně kráčel domů.

- Podívejte se, vysvětlil mi situaci pan cvičitel Buřt. Vy jako jdete se psem – a já jako do vás strčím.

Strčil do mne.

Mufánek zpozorněl.

Pan cvičitel Buřt do mne strčil ještě jednou.

Mufánkovi v očích zahořely plaménky, jaké jsem neznala.

- Je to lemra, mávl beznadějně rukou pan cvičitel Buřt a já jsem zaprosila: Raději toho necháme, ano?

Jenže s tím nemohl pan cvičitel Buřt souhlasit. Já, řekl, jsem dokázal vycvičit každého psa. Nevím, proč by tenhle balík měl být výjimkou! – Ha! Dupl proti mně pan cvičitel a odkudsi – snad až z hlubin země – se ozvalo temné zavrčení. Když jsem si vzpomněla, jak Mufánek svými bílými tesáky rval ze starého kanape cáry popruhů, které by udržely vola, uleknutě jsem mu nasadila náhubek a zaprosila znovu: Myslím si, že pro dnešek bylo výcviku dost. Myslím, že to stačilo.

- Stačilo? zasmál se pan Buřt, popadl prut a mávl jím proti mně.

V tu chvíli se stalo něco, co nikdo neočekával, nejméně ovšem pan cvičitel Buřt.

Lemra skočila.

Jsem sprintérka, mám rychlé reakce, a tak se mi podařilo bleskem otočit dvojité vodítko kolem betonového sloupku. Marně. Ocelové kroužky z obojku odlétaly, jako by je přesekal mistr Šalín, karabiny se rozskočily, dvojité vodítko bylo na cucky a Mufánek jediným mocným skokem dostihl prchajícího pana cvičitele Buřta, aby ho nekompromisně skolil do šípkové houštiny plné kopřiv. Než jsem Mufánka s několika Nebojsy dostihla, už stačil náhubkem uštědit panu cvičiteli Buřtovi pěkných pár ran na pamětnou. Jakmile jsem ovšem své milované štěňátko konečně chytila za kůži na krku a začala ho chlácholivě drbat mezi ušima, zjhl, naposledy varovně zavrčel a pak už se bez odporu a se slastným vrněním, bez obojku i vodítka, přitulil k mé ruce. Obdivné pohledy všech psích cvičenců, včetně ještě nezadaných slečen, se ani nedají popsat.

Myslíte si, že tím všechno skončilo?

Nskončilo.

Mufánek měl ve zvyku za horkých dnů chodit se koupat k blízkému rybníku. Někdy jsme ho doprovázeli, jindy odběhl sám a vrátil se vykoupaný. Tolerovali jsme mu to. Husy ani kačeny nehonil, živáčkovi by neublížil, nikdy si na něj nikdo nestěžoval.

Jednou se ovšem nevracel podezřele dlouho, a tak jsem se za ním vypravila, jako že se také vykoupou.

Nevykoupala.

Naskytl se mi zvláštní podívaná. Mufánek bez hnutí seděl u zdi Fořtikovic statku a zíral vzhůru. Když jsem se podívala stejným směrem – ustrnula jsem. Na samé špičce střechy, až u komína, seděl pan cvičitel Buřt a zle se na mne osopil: Slečno, kde se flákáte!?! Ten váš hajzlík mě zahnal na prasečí chlívky. Myslel jsem, že to stačí. Kdepak! Skákal na střechu dva metry vysoko, takovej je to prevít! Pamatovávka má, jak africkéj slon, zmetek jeden! Musel jsem teda až sem, ke komínu. Ale sed si dole a číhá! Už tu dřepím nejmíň dvě hodiny! To si zodpovíte na úřadě! A s tímhle pacholkem, ukázal roztrfeseným prstem dolů, mi už na cvičák nikdy nechodte!

Jakmile jsem si všimla kalhot v rozkroku provlhlých, hned mě napadlo, že pan cvičitel Buřt nedržel v klíně u komína nevycválané štěně, ale pár půllitrů piva z blízké hospody. To, že s tím pacholkem na cvičák už nikdy nepříjdu, jsem mu pochopitelně ochotně slíbila.

Když teď náhodou s Mufánkem někdy pana cvičitele Buřta potkáme, nikdy nás nezdraví.

Nevíme, proč.

SAMURAJ

Toho jste si už, milí čtenáři, všimli, jakým způsobem dáváme jména zvířatům? Často podle situace, ve které jsme mazlíčka získali, nebo podle dárce, podle vzhledu či povahy zvířete, podle toho, jestli jste na něj právě šlápli, nebo se posadili do toho, co udělal na židli, někdy i podle podobnosti s našimi známými.

Znala jsem jednoho kocoura, který se jmenoval Pan profesor. Když seděl u nositele státní ceny za literaturu, mého přítele Toníka Bajaji, v nejořejší polici jeho knihovny a s opovržením shlížel na naše nesmyslné lidské hemžení, jiné jméno by snad člověka ani nenapadlo: Pan profesor.

U Toníčka ve Zlíně se scházela společnost podivných zlínských bláznů, kteří bývají označováni souhrnným názvem umělci. Příležitostně jsme se zúčastňovali i my, „pražáci“. Pan Profesor – s přimhouřenýma očima a pohrdavým despektem na nás shlížel ze svých výšin – do diskusí se nezapojoval a vůbec nedával najevo osobní názory na přítomné spisovatele, básníky, redaktory či výtvarníky – až jednou.

Přijela totiž také Janička Štroblová. Nejen excelentní básnířka, ale také předsedkyně nadace Spisovatelé za práva zvířat, proslulá ochránkyně medvěďů. Za její tvorbu i aktivity jsme si jí všichni moc vážili, což Toníček dával nepokrytě najevo. Mimochodem i tím, že jí nabídl tu nejlepší postel, ve které spával Pan profesor a také on sám. Samozřejmě s upozorněním, že nebude-li si to Jana výslovně přát, oni dva ve stejné posteli za každou cenu být nemusí. S tím slavná básnířka nadšeně souhlasila. Zatímco Toníček vzal tento fakt statečně, jako úradek osudu, Pan profesor ho nesl nelibě. Nakonec vyjádřil svůj názor velkým provlhlým lívancem uprostřed prostěradla, což zase nelibě nesla Jana.

Pan profesor byl tedy promptně povolán k zodpovědnosti a za opovržlivého mlčení celé společnosti nekompromisně vykázán ven. (Prababička Anna by řekla „na mráz“. Říkala to, ať již mrzlo, nebo ne.)

Když byly následky strašlivého činu Pana profesora napraveny, klobásky snědeny a všechny lahvinky dopity, usnula Janička sladce. Ovšem, ne tak Toník. Hryzalo ho zlé svědomí. Vypravil se tedy do zahrady a já jsem u okna, se svou poslední skleničkou červeného v ruce, slyšela jeho starostlivý, obavami sevřený hlas: Pane profesore, kde jste? Omlouvám se! Já vím. Vybojovali jsme demokracii! Každý má právo vyjádřit svůj názor... Já už se nezlobím ... Pane, profesore, ozvěte se!?

Hlas Pana profesora přicházel z nebes. Byl opravdu žalostný a vyčítavý. Kocour balancoval na komíně a dával jasně najevo, jak trpí. Byl sice ještě stále hodně uražený, ale už nakloněný smíru.

- Pane profesore! Slezte dolů! volal Toníček do noci. Pane profesore, spadnete a zabijete se! Přemlouvání a škemrání trvalo do pozdních ranních hodin. Jak všechno skutečně dopadlo, nevím. Usnula jsem. Ale když jsem se ráno přihrnula

do kuchyně na míchaná vajíčka se slaninou, seděl už Pan profesor Janě na klíně a ochutnával z její misky.

Toníček je totiž narozen ve znamení Blíženců a ti mají v popisu práce stmelovat a urovnávat spory všeho druhu. A Toníček je v tom mistr!

Ale proč jsem vlastně začala psát o jménech?

Aha. Už vím! Kvůli Samuraj. To jméno, ovšem v ženském rodě, jí už zůstalo, a později nás ještě mnohokrát přesvědčila, že je ho skutečně hodna.

CO ZAVINILY KOPŘIVY

Moje maminka Líba, ředitelka školy, je málokdy s něčím spokojená. Všichni lidé na světě dělají všechno jinak a lépe nežli my – tedy já. Dávno jsem již mohla být také ředitelkou školy – tak proč nechci? Mohli jsme bydlet v krásné pohodlné bytovce, ale my se nastěhujeme do totálně zdevastovaného statku. Je to nejhorší stavení v celé vsi, kdybychom alespoň přednostně dali baráku nový kabát! Nějaké argumenty jako čas či peníze, nebo kolik jsme toho již udělali a že nejde všechno naráz, moji maminku nezajímají.

- Tak to je! Barák potřebuje nový kabát! Ale kdepak vy! Tedy ty! Docent H. za nic nemůže, to je celkem slušný člověk – ale ty se raději zabýváš nějakým neužitečným zvířincem, nebo něco drápeš, místo co bys – příkladně vysekala za plotem! Nikde ve vsi, a možná, že na celém světě, není tolik kopřiv jako za naším plotem.

Většinou mamince statečně čelím, ale tentokrát jsem projevila dobrou vůli. Navlékla holiny, vzala kosu a šla. Naše siamská kočka Princezna se ovšem vypravila se mnou, protože všechno, co se nachází za plotem naší veliké nudné zahrady, je nanejvýš dobrodružné a napínavé. Má pravdu.

Oháním se kosou a ona po rozbahněné cestě pronásleduje motýly, brouky, žížaly, housenky a žáby. Když tu náhle –

Viděli jste někdy opravdu zlého kresleného psa? Sražený čenich, tlama rozcapená od ucha k uchu a vražedné tesáky. Obojek pobitý kovovými hroty, aby ho někdo náhodou nemohl zardousit. A přesně tohle se na nás s šíleným řevem vyřítilo! Letí, ani se země nedotýká, vzdálené hvízdání páníčka neslyší, nebo slyšet nechce. A kreslený není ani trochu!

Princezna ztuhla uprostřed cesty jako socha a já jsem věděla, že nám oběma nejspíš tiká poslední vteřinka. Chytnu tedy kosu pevněji a zaujmu obranné postavení. Bez boje nás nedostane! A pak, jediný skok od nás, se udá něco děsivého.

Vzduchem se mihne – Samuraj!

S ocasem zježeným, drápy tasenými a zuby vyceněnými přistane naše Princezna mezi ostny obojku toho zuřivce. A hned se pevně zahryzne u kořene pravého ucha. Kdepak by pomohlo nějaké zběsilé třepání palicí. Princezna se drží jako lopucháč. Psí hromotluk začne naříkat. Samuraj ovšem nepovolí. Naopak. Zapře

se předními tlapkami do ostnů obojku a úctyhodným chvatem při muší váze svého dvoukilového tělíčka operaci dokončí. Psisko padne do bláta na kolena a v zoufalé snaze toho zatraceného upíra setřást se začne válet po hřbetě. Jenže to už dobíhá udýchaný pán s pišťalkou a ječí: Ať ho nechá! Ať ta mrcha nechá mého ubohého Fráju!

Frája nepřestává bédovat a pán, ve snaze milovanému ubožáčkovi pomoci, se pokusí toho Samuraje skopnout. To ale neměl dělat. Koťátko pustí ucho psího srábka, vylétne vzhůru po nohavici, přesně tak, jak to s docentem H. mnohokrát zdařile trénovali, a ubalí pánovi pecku čenichovku. Drápy mu důrazně připomene, že nemá strkat svůj lidský čenich do cizích záležitostí! Teprve pak s výhruzným vrčením, přeskočí na mé rameno a ubalí jednu také kose za to, že jen pitomě čumí a nebojuje, když je toho třeba. Já jsem trestu za zbabělost unikla jen tak tak.

Čokl, šťastný, že se bestie zbavil, hvízdání nehvízdání, bere paly a páníček, na zkrvavěném nose ušmudlaný kapesník, vyhrožuje: Tohle si vyřídíme jinde a jinak! Já si budu stěžovat! U paní starostky. Nikdo nesmí volně chovat dravá zvířata! U paní starostky si budu stěžovat! A pak uvidíte!

(Z připravovaného románu)

JIRÍ FALTUS

Prázdná

Na báseň
by mělo stačit pár slov
Nemám je
a hledám ve slovníku
Nahlížím
a vykrádám i tebe
daleko za ochrannou zónou

Jestlipak

Vyhlédnu z okna
a vidím učnice spěchající na snídani
do blízké školní jídelny
Dychtivě vtahují kouř
svých prvních cigaret
Jestlipak ale
jako my kdysi
nadechnou alespoň doušek
skutečné svobody?

Česká ulička

Přešláply kořeny stromů
jehličí zasypalo svah vzpomínek
a s nimi i slávu všech
našich tahů na branku
Z nichž už teď nezbývá
ani malá domů

(Ze sbírky Neúplná totožnost)

KLIMEŠŮV DŮM

JAN STEJSKAL

Kdo prochází v Chrudimi Poděbradskou ulicí, jistě zná dům čp. 69/IV s dvěma nápisy: KDO JINĚMU JÁMU KOPÁ, SÁM DO NÍ PADÁ a BEZ VŮLE BOŽÍ ANI VLAS Z HLAVY NESEJDE.

Dům patřil dlouholetému purkmistrovi, okresnímu starostovi a poslanci českého a říšského sněmu a v neméně míře hudebníkovi a organizátoru chrudimského kulturního života Josefu Klimešovi. Uvedená přísloví zde za jeho života ještě nebyla. Kdo je nechal později zhotovit, není dnes známo. Jisté však je, že v domě se vystříдалo nejen mnoho místních hudebníků, kteří sem přicházeli na zkoušky, ale také plno významných osobností. V roce 1881 sem zavítala jedna z nejvýznamnějších postav českého kulturního života – Bedřich Smetana.

Alois Hnilička, syn chrudimského regenschoriho, znal dům Josefa Klimeše dobře. Jeho otec byl členem Klimešova kvarteta, které pořádalo koncerty pro chrudimské posluchačstvo a Lojzík už jako chlapec sem často chodíval. V pozdější době, už jako student někdy zaskakoval u notového pultu za svého otce, obdivoval prostředí Klimešova hudebního salonu v jeho novém domě, obrazy, sošky, vystavené hudební nástroje.

Pan Klimeš měl opravdu vzácné hudební instrumenty z dílen italských houslařů a skvělý klavír světoznámého vídeňského výrobce Bösendorfera. Hnilička obdivoval i samotného majitele domu, který se dokázal zbavit svých podnikatelských starostí ve prospěch vysokých politických funkcí, ale především pro jeho hudební činnost. Pan Klimeš byl nejen výborným houslistou, ale též jedním z organizátorů chrudimského kulturního života. Zval do Chrudimě významné hudební umělce, vedl smyčcové kvarteto, stál u zrodu pěveckého spolku Slavoj, sám účinkoval na divadelních prknech jako sólový tenorista. Vše, co dělal, bylo s plným nasazením a vlasteneckým nadšením.

Náhoda tomu chtěla, že právě v době velké hospodářské a průmyslové výstavy se konala v Chrudimi velká hudební akademie, jejíž termín byl pořád posunován kvůli tomu, aby se jí mohl zúčastnit sám autor hudby, jeden z nejvýznamnějších na poli českého kulturního života. Osobnost nejznámější a nejuctívanější, ojedinele však také zatracovaná – Bedřich Smetana. Na Střeleckém ostrově se měl konat velký koncert z Mistrova díla za jeho osobní účasti.

Oba – mladý Hnilička i Josef Klimeš – znali velkého skladatele osobně. Alois Hniličku jako studenta práv v Praze seznámil se Smetanou jeho přítel – hudební historik Srb-Debrnov. Josef Klimeš se spřátelil se Smetanou při různých oslavách pěveckých spolků. Také ostatní Chrudimané měli možnost pobesedovat s Mistrem už v šedesátých letech, kdy cestoval s pražským Hlaholem do Borové na odhalení

Havlíčkovy pamětní desky a v Chrudimi měl větší zastávku. Smetanova rodina v Praze zase přijala na byt dceru někdejšího chrudimského primátora Pešky.

Teď očekával Klimešův dům velkého skladatele, aby mu poskytl přístřeší. Mladý Hnilička byl pověřen důležitým úkolem: zajistit dopravu Smetany z pardubického nádraží do Chrudimě. Na návaznost vlaků nebylo možno spoléhat, a tak bylo třeba sehnat povoz. Jenže shánějte povoz v době, kdy spousta cizinců se hrnula do Chrudimě na hospodářskou výstavu! Hnilička měl z toho pěkně zamotanou hlavu. Nakonec ho napadla myšlenka obrátit se na známé milovníky Smetanovy hudby a zapojit je do pátrání po vhodném dopravním prostředku. Naštěstí uspěl brzy. Pan továrník Wiesner, jeden z nadšených příznivců Smetanovy hudby, s ochotou poskytl skvělý kočár.

A tak se 15. srpna ocitl Hnilička na pardubickém nádraží, kde měl tu čest přivítat velkého skladatele. Do Pardubic provázel Smetanu Srb-Debrnov. Ve tváři hluchého skladatele bylo možno vyčíst radost ze setkání s mladým studentem, který ho před časem seznámil i se skladbami svého otce. Brzy však úsměv vystřídal smutek v očích a vážnost. Oba jeho průvodci porozuměli: Smetanu bolestně zasáhla zpráva o požáru Národního divadla. Jeho, který tolik usiloval o důstojný stánek pro českou hudbu a pro šíření vlasteneckých myšlenek.

Vyjížděli kočárem směrem ke Chrudimi a Smetana se smutně rozhlížel po okolní krajině. Hovor s ním byl obtížný. Neslyšící skladatel mohl odpovídat jen na psané dotazy. Moc nemluvil, a pokud začal sám, bylo to jen vyjádření lítosti nad nenahraditelnou ztrátou divadelní budovy v Praze.

„Vývoj českého umění je tím vržen o celé desetiletí nazpět,“ poznamenal vzrušeným hlasem, než opět upadl do své sklíčenosti. Bylo znát, že nešťastný požár plně ovládl jeho mysl.

Cesta do Chrudimě netrvala dlouho. Za krátký čas zastavil kočár se vzácným hostem před Klimešovým domem a Smetana byl uveden do jeho bytu. Všichni v domě zůstali při jeho vstupu jako očarováni. Klimeš se s Mistrem neviděli již dlouhá léta – od doby, kdy ztratil sluch. Teď na sebe hodnou chvíli hleděli, jako by si v rychlém sledu připomenuli všechny události, které je před lety spojovaly. Bylo to především úsilí o zbudování Národního divadla, všechny boje o jeho výstavbu. Politické i umělecké. To vše nyní vzalo za své.

Hodnou chvíli nikdo nepromluvil ani slovo. Smetana s Klimešem si padli do náručí a v jejich očích se objevily slzy. Slzy radosti ze shledání i z žalu nad osudem, který tvrdě zasáhl jak velkého Mistra, tak budovu Thálie nad Vltavou. Klimeš, který býval v každé situaci pohotový, zůstal chvíli jako ochromený při spatření sklíčeného skladatele. Potom se přece jen opanoval a srdečně zval hosta dále.

Mnozí lidé procházející v té chvíli pod okny Klimešova domu ani netušili, jak slavná osobnost se za nimi skrývá. A ti, kteří věděli, těšili se na okamžiky na

Střeleckém ostrově, kdy zazní jeho hudba a oni budou moci vzdát poctu jejímu autorovi.

(Část povídky z připravované knihy *Tajemství chrudimských domů*)

MONIKA HOJNÁ

....

Hledáme pod stolem
drobečky z dobroty.
Žijeme najednou
všechny své životy.
Najít. Najít.
Nejlíp sebe.

Kde ve svém životě
jsem k nalezení?
Možná se cítím být,
kde nic není.
A bod,
body,
the body,
kde dlím,
ač leccos tušíc
netuším.

....

Jdu večerním městem
se svými stíny.
Jdu polem
vrostlá do stínu jediného.
A doma pod peřinou,
když odhodím svou zbroj,
stávám se sobě stínem,
který hledá
svůj světelný zdroj.

ROZKVETLA RŮŽE? TO JIZVÍ SE KŮŽE

Jeden fakticky hloupý pád
probudil mě z polovičatosti
Šeptl mi úkosem
Kdo tvou duši hostí?

Klepala jsem se s brečela
ze zájmu a účasti druhých
Tělo mi krvácelo
jejich strach, jejich cit

Zevnitř mě ždímal
abych se začala
vnímat celá
žena svým okolím
propojená

Jak jsou kořínky rostlin

Tak se bytost
otvírá
Vyrvaná samostatná kytka
nic než umírá

I jizva mě sceluje
I jizva mě
miluje

ÚKLADY LÁSKY

MIROSLAV SKAČÁNI

„Pane doktore, máte nový příjem na čtyřce,“ oznámila mi se škodolibým úsměvem sestřička Jana po mém příchodu do sesterny psychiatrického oddělení, kde jsem jako mladý lékař začínal svoji praxi.

„A je to doktorka Zvolánková,“ s ještě škodolibějším úsměvem přidala svoji větu na uvítanou sestřička Berta, sedící u pracovního stolu.

Nechápal jsem jejich projevy. Nebylo na tom přeci nic zvláštního, že byla doktorka Zvolánková přijata k nám na psychiatrii, dalo se to očekávat po tom, co v sebevražedném pokusu snědla větší množství léků a zapila je alkoholem. Ano, byla to mladá doktorka, krátce po promoci, byla docela hezká, ale znal jsem ji jenom od vidění, maximálně jsme se pozdravili u oběda nebo někde při náhodném setkání v areálu nemocnice. Pracovala na interním oddělení, to bylo tak všechno, co jsem o ní věděl.

Celá nemocnice byla informována, že po tom, co jí našli v bezvědomí a zachránili jí její kolegové život, tak ztropila na jednotce intenzivní péče humbuk s tendencemi vyskočit z okna. Pořád prý vykřikovala, že nemá pro ni smyslu žít, protože jí opustila její láska. Kdo byl ten člověk, který jí stál za to, aby si sahala na život, to jsem se nedozvěděl.

Snad měly sestřičky pravdu v tom, že pokud udělá nějaký cirkus zde, budeme muset to řešit způsoby, které nejsou ani pro nás nějak přitažlivé, ale nemohli jsme dopustit, aby dělala problémy. Naštěstí zatím byla nepochybně pod vlivem injekcí, které dostala na zklidnění a jejich efekt snad ještě chvíli vydrží.

„Tak půjdeme na vizitu,“ rozhodl jsem. Obvykle mě doprovázela při obchůzce části oddělení, o které jsem jako mladý lékař pečoval, jenom jedna sestra, ale teď se najednou zvedly obě, popadly chorobopisy a stály připravené mě následovat. Nekomentoval jsem tuto situaci – bylo mi jasné, že chtějí na vlastní oči být u toho, jak budu komunikovat s osobou, která vzbudila takový rozruch v jinak klidném životě okresní nemocnice.

Obešli jsme první tři pokoje a konečně jsme vešli do pokoje číslo čtyři. Byl to největší pokoj na oddělení, bylo v něm až sedm lůžek a byl plně obsazen. Hned ode dveří jsem jí užířel – doktorka Zvolánková ležela na lůžku a spala. Nepochybně jí kolegové pořádně napíchali zklidňujícími injekcemi, aby nevyvedla nějakou hloupost nebo nerušila chod jejich oddělení, než jí přeloží k nám.

Oslovil jsem postupně všechny pacientky v pokoji a konečně přistoupil k lůžku, na kterém ležela nově přijatá pacientka. Dotknul jsem se jejího ramena a ona pomalu otevřela nejdříve jedno, pak i druhé oko a podívala se na mě. Bylo zřejmé, že vidí vlivem léků, které ještě neztratily svoji účinnost, rozmazaně a že se jí nedaří pořádně zaostřit. Chvíli na mě hleděla, jakoby si chtěla vzpomenout, kde

můj nepochybně rozmázlý obličej viděla. Pak najednou její tvář protnul úsměv, který bych hodnotil jako úsměv úžasného štěstí. Velmi mě to překvapilo. Co jí mohlo při pohledu na mě navodit tento stav, když ještě před pár hodinami se chtěla ze samého neštěstí nad ztracenou láskou zabít?

A pak to přišlo! Ten osudný okamžik, který měl tak rozbouřit hladinu všedního dne psychiatrického oddělení a nejenom oddělení našeho. Pokusila se nadzvednout na loket, napřáhla druhou ruku směrem ke mně a pronesla emocemi nabitou větu:

„Miláčku, lásko moje, jsi to ty?“

Kolena se mi podlomila a téměř jsem upadnul na ní. Jenom s námahou se mi podařilo chytit se pelesti postele, abych nezpůsobil další skandál. Už i tato její věta stačila, aby skandál byl na světě, a kdybych se ještě svalil na její ležící tělo, tak to by byl určitě skandál na druhou.

Ucítil jsem na zádech mrazivé pohledy obou sester. Ticho v místnosti se dalo krájet, když všechny pacientky v pokoji se soustředily jenom na to, co se dělo u lůžka v zadní části místnosti. Jejich reakce se jevily být vcelku logické – byl jsem několik měsíců ženatý a hele, už má ten chlap milenku, která se dokonce kvůli němu tráví. To je ale proutník, měl by být za to potrestán!

Zalil mě pot. Když se tohle rozšíří po nemocnici, takové zprávy se přeci šíří rychlostí blesku, za chvíli to bude vědět i moje žena. A její reakci jsem si uměl docela dobře představit.

„Ale, paní doktorko, vy si mě asi s někým pletete....“, zkusil jsem zachránit situaci, ale paní doktorka jenom zakroutila hlavou na znak nesouhlasu, dívala se na mě tím svým zamlženým zrakem a pokračovala:

„Ale ne, nepletu si tě, ty moje lásko nebeská. To je tak hezké od tebe, že se za mě nestydíš a přišel jsi za mnou.“

Pohledy sester byly pořád mrazivější, ticho v místnosti pořád tíživější. Úporně jsem přemýšlel, jak z téhle šlamastiky ven. Situace byla vážná. Bylo mi jasné, že jen co opustím tuto místnost, první, co sestry udělají, bude, že zvednou sluchátko a oznámí tuhle strašlivou skutečnost všem svým kamarádkám. A že šeptanda mezi pacientkami nabere kosmickou rychlost a zanedlouho to bude vědět i primář oddělení, starší, hodně morálně, až puritánsky zaměřený pán, který podobné projevy jako je nevěra považoval za trestný čin, za který by se mělo střílet. Bylo mi jasné, že u něj budu mít utrum do konce svého pracovního působení na oddělení.

Konečně mě napadla spásná myšlenka. Naklonil jsem se nad ležící pacientku a hlasitě, aby to slyšeli i ostatní přítomní, jsem se jí zeptal:

„Paní doktorko, takže pokud jsem skutečně vaší láskou, určitě budete znát mé jméno.“

Opět se přímo zamilovaně usmála a pokusila se mě chytit za ruku. Odtáhnul jsem se od ní. Nebylo radno, aby se mě v této ošemetné situaci dotýkala.

„Znáš tvé jméno? Myslíš si, že si nepamatuji po těch nádherných chvílích, co jsme společně prožili, jak se jmenuješ? Jsi to přeci ty, moje láska, můj Láďa Poláček.“

Až na nemocniční dvůr bylo určitě slyšet, jak mi padl kámen ze srdce. Napětí v místnosti povolilo, mezi pacientkami to zašumělo a cítil jsem, jak mrazivé pohledy obou sester už nevyvolávají chlad na mých zádech.

Takže Láďa Poláček! Myšlenky se mi honily hlavou. Kvůli Láďovi Poláčkoví se tato vcelku pohledná mladá doktorka rozhodla ukončit svůj život. Tak byla šíleně do něj zamilovaná, a on jí opustil. Nebylo divu, že si mě paní doktorka s Láďou Poláčkem při tom, jak měla rozmazané vidění, spletla. Láďa byl taky doktor, neurolog, obě oddělení sdílely společnou budovu pavilonu ve staré nemocnici, a byli jsme si oba hodně podobní. Byl mezi námi rozdíl necelých pěti let. Láďovi bylo něco nad třicet a je faktem, že si nás lidé pletli, i když nebyli pod vlivem léků.

Vyšli jsme i se sestrami na chodbu oddělení. Sestry si mě přestaly všimát a obě odběhly i s chorobopisy do sesterny. Postavil jsem se k oknu a přemýšlel. Uvědomil jsem si, že jsem sice z nehoršího venku, ale že na druhé straně ohrožení, které způsobila napůl omámená paní doktorka, ještě nedošlo konce. Láďa Poláček měl totiž za manželku moji kolegyni, s kterou jsme pracovali na jednom oddělení, doktorku Alžbětu, neboli Bětyňku, jak jsme jí familiárně říkali, Poláčkovou. A ta byla známá tím, že na svého Láďu příšerně žárlila. Bylo zřejmé, že když se Bětyňka dozví podrobnosti o tom, co se dnes událo na patientském pokoji, tak naše nemocnice se proslaví na celém světě. Úplně živě jsem si dokázal představit, jak bude nešťastný kolega Láďa svojí rozzuřenou ženou zavražděn, rozčtvrcen a spálen jako provinilec nejvyššího stupně v období středověku. Bohužel jsem vůbec nepřeháněl. Když se Bětyňka rozčilila, nebylo možné jí zastavit ani při mnohem menších nesrovnalostech než byla jasná a dokázaná nevěra jejího manžela.

Ne, nesmí se to dozvědět! Je třeba udělat alespoň nějaká protipatření, snížit pravděpodobnost toho, aby se jí tato informace dostala do uší. Rychlým krokem jsem vešel do sesterny a oslovil obě sestry.

„Sestřičky, prosím vás, buďte tak laskavé a nechte si to, co jste teď slyšely na čtyřce, pro sebe. Mám obavy, aby se to nedozvěděla doktorka Poláčková, to by měl její manžel doma velmi těžké a obávám se...“

„Nebojte se, pane doktore, budu mlčet jako hrob,“ usmála se na mě sestřička Jana.

„A vy, Berto?,“ podíval jsem se na opět sedící druhou sestřičku. Ta jenom sklopila zrak a tiše vyslovila:

„Ale já jsem to už zavolala paní staniční. Myslela jsem, že by měla být o tom informována...“

Tak to bylo horší než zlé. Nebylo jasné, proč musí být paní staniční informována o tom, že doktor Poláček má milenkou, ale tohle už v té chvíli nebylo pod-

statné. Podstatnější bylo, že paní staniční Janovcová byla víc než amplionem na zdi domu. Byla schopna podat důležité informace dál rychlostí blesku, až jsem nejednou žasnul, jak to vůbec může dokázat. Nabyl jsem nejednou dojmu, že porušuje všechny fyzikální zákony a rychlost světla je zanedbatelná vůči tomu, jak rychle dokázala jakékoli drby rozšířit po dalekém okolí. Nedalo se pochybovat, že nebezpečí, že se tato fakta dostanou, možná v ještě nafouknutější a zkresené podobě, do uší doktorky Poláčkové, bylo nadmíru vysoké.

Bylo nutno neprodleně informovat o této skutečnosti kolegu Ládu, aby se mohl připravit na možnou světovou válku, spojenou s přírodní katastrofou, která jej nepochybně čekala. Mávnul jsem nespokojeně rukou a zamračeně jsem pohlédl na Bertu, ale to nic nemohlo změnit na situaci, která nastala. Vyběhnul jsem ze sesterny, prolétnul oddělením a výtahem jsem vyjel o patro výše, kde měli své pracovny kolegové neurologové a kde měl svůj kutloch taky zatím ještě nic netušící Láda Poláček.

Zmáčknu klíku a bez zaklepaní jsem vrazil do místnosti. Láda právě stál u okna a díval se do nějakého chorobopisu. Obrátil se ke mně a překvapeně na mě vyjel:

„No co je, co je? To nemůžeš alespoň zaklepat, než sem vrazíš? Co kdybych tady měl nějakou, dejme tomu, přítelkyni? To bys nás nachytl v pěkné rejži.“

„Například Eleny Zvolánkové?“

Láda zblednul a musel si sednout, aby neupadl, tak se lekl.

„Proč právě Eleny Zvolánkové? A jak to víš, že s ní, no...táhnu...nebo spíše táhnul...? Vždyť o tom nikdo nemůže vědět,“ vykoktal překvapeně.

„Že nikdo? Teď to už možná ví celá nemocnice. Ty fakt nic nevíš? Nevíš, že leží u nás na psychiatrii?“

Láda zakroutil hlavou.

„Nevím. Včera jsem byl na semináři v krajském městě a přišel jsem jenom před chvílí do práce...“

„Elena se kvůli tobě trávila,“ vyjel jsem na něj a zešíroka jsem mu popsals události posledních hodin.

Láda si vložil hlavu do rukou.

„To je ale strašné.“

Myslel jsem, že mu je líto Eleny Zvolánkové, ale on se na mě podíval pohledem štvance. Pochopil jsem, že nejde o Eleny, ale že má strach. Příšerný strach, jako kdybych mu sdělili, že má rakovinu a za měsíc zemře.

„Bětyna mě zabije.“

Ano, toho jsem se obával také. A najednou přijdeme o dva kolegy. Šikovného neurologa, který bude zabit a mladou doktorku, jeho ženu, která bude léta sedět pro vraždu ve vězení. Žádná růžová perspektiva.

(Část povídky ze sbírky, kterou autor chystá k vydání)

JANA BEDNÁŘOVÁ

STROM PANNY

vysokou nocí
zrozena
panna
socha v kmeni
s oblázky ňader
valouny boků
rybíma nohama
vpletena v kořeny

s větrem tančí
na vichru žadoní
za svítání
obléká roucho
do zelena

na harfě
s jasanovými strunami
loudí
prastarý nápěv

JAVOROVÝ MUŽ

mezi polednem a půlnocí
rozkročen

s kořeny obrácenými
k slunci
hvězdnatý hřebec
se zvednutým bičem
a v kopytech hřmění

popadání ptáci
z bidýlek haluzí

vysoké javorové pnutí
mezi vlasatými
hady

(Ze sbírky *Strom panny*, 2014)

V BARU

VÁCLAV KREJČÍK

Moje panická nervozita a mnohem mladší vzhled, oproti skutečnému věku, který se teprve nedávno přehoupl přes hranici znamenající dospělost, mi zajistil osamocené místo na konci baru. „Pán si už přeje zaplatit?“ zeptal se neomalené číšník, po prvním vypitém kousku. „Ještě jedno pivo“ špitl jsem na něj ustrašeně. Půllitr výčepního ležáku přede mnou přistál skoro dřív, než jsem mu stačil odpovědět. „Díky šefíku“ řekl jsem s předstíranou suverenitou a značně rozklepaným hláskem, tuhle formuli jsem použil po vzoru ostatních hostů. Chlapík si mě neustále měřil pohledem, jako by nevěděl, jestli mi má vůbec něco nalít. Rozvážně jsem usrkával svoje pivo a zbytečně pohledy nedráždil obsluhu ani ostatní návštěvníky. Natáhl jsem se na bar pro opuštěné noviny a dospělácky jsem si listoval stránkami přes politiku, ekonomiku, inzerci, sport a dalšími nezáživnými tématy. Plátek mi byl po chuti, stejně jako můj kalíšek zoufalství,

který nenápadně kroutil moje koutky. Nikdy jsem nebyl vyznavačem žádného alkoholu, ale dát si limonádu, by moje plány jistě zhatilo už na samém začátku. Kde jinde se s někým seznámit? Vkrádala se mi dokolečka na mysl, tahle dotěrná otázka. Odložil jsem to ekonomicko-politické blábolení a začal se soustředit jen na pozorování místních ozdob zdejšího podniku. K mání byly zrzky, brunetky, blondýnky. Dívky plnoštíhlé, tlusté, hubené. Malé, střední, velké. Stačilo si jen vybrat, mezi tou pro mě neuvěřitelnou škálou možností, tu správnou. A samozřejmě to nejdůležitější. Dát se s ní do hovoru!!!

Došlo mi, že čím víc alkoholu do sebe dostanu, tím větší budou moje šance u opačného pohlaví. Díky mojí nezkušenosti s tekutým démonem netrvalo zrovna moc dlouho a už jsem si připadal minimálně stejně ramenatý, sebejistý a pohledný jako ostatní chlapi v lokále. Seskočil jsem proto z barové stoličky na rozevláté nohy (jak jsem ve chvílce zjistil) a vydal se k nejbližšímu stolu, za dvěma kráskami. „Ahoj“ oslovil jsem brunetku, které jsem dal jen náhodou přednost před její stejně hezkou, zrzavou kamarádkou. „Můžu si k Vám přisednout?“ vyhrkl jsem ze sebe, až překvapivě sebejistě. „Klidně si k nám sedni“ řekla bez sebemenšího zaváhání, i když trochu bez zájmu. (Nebyl jsem si v tom stavu úplně jistý, ale myslím, že se na mě v daný moment ani nepodívala.) Byla o nějakých pár let starší, odhadem tak k pětadvaceti. Měl jsem upitá a vycítil jsem svojí šanci, a tak jsem si v klidu sedl k nim ke stolu a nechal plavat její trochu líknavou odpověď. „Dva rumy! zahulákal jsem značně posílený svou objednávkou na číšníka, už s úplně jinou razancí, než na začátku. Brunetka se jen roztomile uchechtla, zato zrzčka do mě nevěřičně zabodla svůj nepřijemně pronikavý zrak. Na chvíli jsem se zastyděl a ještě přepočítal v duchu svojí skromnou hotovost a ujistil se, že nemám v úmyslu se té druhé nijak věnovat a sobecky jsem tedy zůstal jen u původních dvou skleniček.

Pili jsme jednoho panáka levného pití za druhým a uvolněná nálada nahrávala prostoru ke konverzaci. Bohužel se k mému zjištění dívky bavily výhradně mezi sebou. Jen občas jsem se nevhodnou poznámkou vloudil do hovoru. Obě dvě krásky moje snažení stejně většinou víceméně ignorovaly, a tak jsem z nadějí na světlejší chvílky dokolečka objednával tu hnusnou břechku, která mi tak zoufale nechutnala, ale měla mi otevřít cestičku k získání chlapských ostruh. Svoje první dospělácké zkušenosti mezi dámskou společností jsem odhadem sbíral tak hodinu. Když se najednou slečny zvedly od stolu. „Tak ti děkuju, za hezkou společnost a že si se o mě tak dobře postaral, abych nesesedla celou noc na suchu,“ procedila „moje“ nádherná brunetka přes laškovně usměvavé rtíky. Užíval jsem si každíčké její písmeno, které vyslovila. „Teď už, ale budu muset opravdu odejít“ pokračovala. Musel jsem rychle zareagovat, než mi stačí odejít. „Můžu tě někam doprovodit?“ položil jsem pohotově otázku, na kterou měla navazovat, aspoň podle mojí představy, jasně pozitivní odpověď. „Nooo,“ na pár sekund se odml-

čela. „Mnoo, nevím, co by na tebe, řekl můj přítel, právě mě přišel vyzvednout“ zase se na mě letmo usmála a oknem ukázala na tlustého prošedivělého chlápka s výraznou pleškou v drahé kožené bundě postávajícího u dodávky.

Moje snažení bylo ten den u konce, celý zkoprnělý jsem se ocitl najednou sám jen s prázdnými sklenkami od smradlavé pálenky a piva. Obě holky i ma-minčino kapesné bylo nenávratně v tahu. Seděl jsem a přemýšlel, kde jsem jen mohl udělat onu rozhodující chybu, přísahal bych, že jsem snad v jediné chvílce vystřízlivěl. Najednou posměšně přiběhl dotíravý pingl, který z dálky celé moje snažení určitě pečlivě sledoval. Poprvé, ten večer s úsměvem, se mě dotázal: „Pán si už přeje zaplatit?“

MIROSLAV KUBÍČEK

OTEVŘI SE POEZIE

otevírám poezii jako slovo
bez poezie neúplná radost
lidé se vracejí do větší samoty
zklamání sami sebou

otevírám poezii jako peklo
je něco shnilého v srdcích
jako by se nic nedělo
při poblití krásy

otevírám poezii jako lůno
každá krajina k pomilování
kdo špiní divotvornost
čárnost obrací naruby

otevírám poezii jako srdce
i v suché srsti slov
nic není krásnějšího
než poezie v otiscích lásky

V KLEČI

před klečí klečím
otevřený prostor pod horou
tam dole valchují
stesky a radosti
tady štáva z nebe
přímo do žil

kleč vydrží víc než já
o slova mlčím
čistý vítr cítí jíní
světlo jehličkuje v kleči
tvé slastné oči se mnou
do stáří daleko na dotek

v kosodřevině prý nestárne srdce
zůstáváme v úžasu
nad trvalostí lásky
zestárnout mezi lidmi
je téměř krásné

- Za kouzlo lásky často považujeme jeho pouhou iluzi.
- Může zaprodanec jít do sebe a utéci tak odpovědností?

AFORISMY JIŘÍHO FALTUSE

PŘÁTELSTVÍ PŘES PROPAST VĚKŮ

PETR CHVOJKA

(vybrané ukázky)

Měsíc, jehož kulatíci tvář se už brzy doroste do úplňku, svítil klukům na cestu loukou za humny Korábkovic statku. Temný stín keřů u plotu jim poskytoval ochranu před náhodným pohledem někoho z posádky aut, náhodně projíždějících po silnici z Hradiště či do Hradiště. Ostatně, nebylo jich v tuto pozdní hodinu mnoho.

Kluci objevili díru v plotě a začali se postupně protahovat do zahrady, s níž sousedila stodola.

Přimrazil je však do stavu nehybnosti vrčivý zvuk, který Mirda pokládal za zvuk nějakého kolemjedoucího auta. „Na, Puntčo!“ přivedl jej ke správnému

pochopení hlas Vládi, nabízejícího cosi velkému skvrnitému psu, který se k nim připlížil zpoza stodoly.

Byl to správný a neúplatný hlídač. Zhltнул špekáček a z hrdla začal opět vydávat hrčivé zvuky. „Pánové, já vám utrhnu od úst špekáček, abych si naklonil psa, kterého jsem si odpoledne všiml a pamatoval na něj, a on to odplatí nevděkem. Tedy vrčením...“ vyjadřoval svoji nelibost Vláda.

Výhružné psí vrčení náhle přešlo do jiné tóniny. Bylo stále jemnější a tišší, až se změnilo v téměř neslyšný úzkostný nářek, vytrácející se do jen občasného kvílení. To docela zaniklo, právě když se Vláda chtěl začít holedbat úspěchem své předvídavosti.

Nebyl to však zřejmě on, ale Keltíci, kdo přiměl hlídače zmlknout. Objevili se vedle kluků a pes naprosto ztichl a začal s vyděšeným výrazem couvat k obytnému domu. Postupně se ztišil i tlukot srdcí a zvýšený tep našich tří hrdinů. „Už je to v pořádku,“ lebedil si Vláda. „Můžeme do stodoly.“

To samo o sobě nepředstavovalo žádný problém. Vrata byla jen volně na petlici, žádný zámek, a tak se kluci vplížili dovnitř jako duchové. Keltíci se následovali v těsném sledu (a o to tišeji, ve srovnání s kluky víceméně duchy byli).

A pak začali všichni hledat. Baterky jim moc nepomáhaly, byly už vysvícené, jen ta Jožkova šajnovala téměř normálně.

A taky to byl on, kdo mlýnek našel.

Měsíc, ztrácející už svou plnou tvář, přízračným bílým světlem zaléval celý kraj. Louky, částečně už pokosené, nebo dokonce již s kupkami sena, byly přehledně střídány pruhy polí. Jen cesta, vedoucí od obce na kopci, byla tmavě zdůrazněna

stínem mezi či vyježděnými stopami po povozech, kterým sloužila. Jožka měl od bratra vypůjčený dalekohled se zvýšenou ostrostí pro použití v noci, a tak ostražitě hlídal, aby kluci nebyli překvapeni.

Řekl přemýšlivě: „Je tak jasno, že se nikdo neodvážá teď kácet stromy a v lese a odvážet klády.“

Mirda byl jiného názoru: „Naopak! Potřebují vidět na práci, a tady je přitom hodně daleko od kterékoliv obce, aby to byl příliš velký risk, že na ně někdo náhodou narazí.“

„Jako třeba my, vid?“ poštuchoval Jožka. Mirda se nedal: „Tvé výroky jsou chybné v tom ohledu, že my na ně nenarazíme náhodou, ale úmyslně...“ I Vláda přispěl svou troškou do mlýna: „Pokud oni nenarazí dřív na nás a nepřepadnou nás ze zadu od lesa,“ ironizoval.

„Přestaňte kecat! Nebo nás hovorem prozradíte na kilometry daleko,“ utnul diskusi Mirda. A ze zadu, z kraje lesa, přišel však jako její doplnění vzkaz od Keltíků: „Z lesa vás přepadnout nemohou. Tady jsme na stráži my!“

Autor knížky Petr Chvojka vyrůstal v Nasavrkách, které jsou bezprostředně spojeny s dávnou keltskou kulturou. Zajímavou expozici najdeme v místním zámku. Nasavrčtí také budují se značnými komplikacemi keltskou osadu. Kniha je určena zejména mladším čtenářům, autor se patrně pokusil vzbudit jejich větší zájem o keltskou tradici.

F.U.

MARTA URBANOVÁ

ASOCIACE

Sotva se dotknu slovem
vzpomínky vyplují
jak smetana na krajáči
ve sklepe dětství
jen prstíček ponoříš
jazykem okusíš
a myšlenky tě strhnou
do víru proudu
do krajiny
kde ti láska byla dána
či odpírána
kde ti kdo ublížil
a ty ses s tím nesmířil

POHLED ZPĚT

Někdy se vrací
něco z těch nocí
spalujícího žáru
doutnajícího po požáru
záluďných mocí

Někdy ji slyším
tu ženu
v proudu milování
horoucího se odevzdávání

a nevěřím
že jsem to byla já

(Ze sbírky Modrý dům, 2014)

ROZSUDEK

JAROSLAV JONÁŠ

Ich

Byl jsem už oblečen, a tak synovi povídám:

„Jdu si pro ten rozsudek smrti.“

Nechápavě na mě pohlédl, a pak mu to došlo:

„Prosím tě, nesejčkuj. Ono to nebude tak zlé, uvidíš. Počkej na mě, jenom na sebe něco hodím a půjdu s tebou.“

A tak čekám.

Byl bych raději, kdyby se mnou šla dcera, ani nevím proč, ale byl bych raději. Jenže ona právě teď *musí* být na dovolené. Já vím, měli to zaplacené předem, nemohli vědět... Nedá se nic dělat, půjdu se synem. Ono to není daleko, vlastně je to kousek, klidně bych tam došel sám, ale člověk nikdy neví. Jistota je jistota. A dcera mi kladla na srdce, abych sám nechodil, abych vzal kluka s sebou. Nějak mu to oblékání trvá...

Ježíšmarjá, tohle prostředí mě ubíjí. Jestli něco nesnáším, tak čekárny u doktora. Všude po stěnách rozvěšené rady, jak žít a neumřít, co dělat, čeho se vyvarovat. Kdyby si měl člověk vzít ty rady k srdci, tak nebude dělat nic jiného, než cvičit, vařit zdravé pokrmy a sledovat si tlak, moč a stolici. Deset minut speciálních cviků na krční páteř, dvacet minut ranního cvičení, čtvrt hodinky na rozhýbání kloubů, nějaký ten testík na procvičení paměti, pár minutek dýchacích cviků, hodinová procházka, aby člověk splnil normu osmi tisíc kroků, deset minut sem, půl hodinky tam, a nakonec nějaké relaxační cviky, aby se z toho všeho nezbláznil.

Ta krev se mi objevila v moči už před časem. Doktorka mi na to dávala nějaké prášky, trochu to ustoupilo, pak se to zase zhoršilo, ale ona pořád, že to může bejt nachlazení nebo zánět... A nakonec po roce, možná po roce a půl mě pošle na testy. Bejt tady sám, tak odejdu, nejsem zvědavý na nějaký číslíčka vypreparovaný z mé krve. Ona dcera dobře věděla, proč mě nechce pustit samotnýho, nebejt tady syn, tak fakticky uteču jako malej kluk.

Er

Dveře ordinace se otevřely a objevila se v nich sestřička:

„Pane Starý, pojdte dál.“

Starý pán se těžce zvedl z čalouněné lavice s oprýskanou koženkou a vešel do ordinace.

„Posadte se, pane Starý,“ řekla doktorka, aniž přitom zvedla oči z papírů rozložených po stole. Chvíli do nich hleděla, jako by sbírala sílu, odvalu nebo myšlenky. Pak pohlédla na starého pána, který seděl schoulený na židli naproti ní. Vypadal malý, a cítil se ještě menší.

„Pane Starý,“ začala doktorka tak trochu oklikou. „Vaše dcera mi volala, abych vám výsledek testu neříkala, dokud se nevrátí z dovolené. Ale to mi lékařská etika nedovoluje, takže vám ten výsledek řeknu. Ale ještě před tím chci, abyste věděl, že žádná nemoc dnes není tak vážná, aby se před ní lékařská věda vzdávala předem. Medicína za poslední dobu pokročila, výrazně pokročila, takže...“

„Já vám rozumím, paní doktorko,“ přerušil ji starý pán. Hleděl na ni vybledlýma smířenýma očima. „Je to rakovina, pochopil jsem to.“

„Máte pravdu, bohužel,“ sklopila doktorka oči. Pak je zase zvedla. „Ale jak jsem řekla, nejsme před ní bezbranní. Rakovina prostaty je dnes častá a velkou část pacientů s touto diagnózou dokážeme vyléčit.“

„A co mě tedy čeká, paní doktorko,“ ozval se nejistým hlasem starý pán. „Ozařování, operace, nebo obojí? Jak mi ta vaše lékařská věda může pomoci?“

„Ve vašem případě, pane Starý,“ sklopila doktorka zase oči. „Ve vašem případě je to komplikováno vaším věkem. U pacientů nad osmdesát let nedoporučujeme ani ozařování, ani operaci. Je to příliš velké riziko. Musíme zůstat u konzervativní léčby pomocí medikamentů. Ale dnešní léky jsou na špičkové úrovni, takže se nebojte. Máte ještě kus života před sebou. Tady mám pro vás připravený recept. Užívejte dvě tabletky ráno, dvě v poledne a dvě večer. Po jídle. Kdyby se vám přitížilo, nebo kdyby nastaly nějaké komplikace, tak hned přijďte. Jinak vás tady čekám za měsíc, uvidíme, jak léčba zabere. Zatím chodte na procházky, můžete si i zacvičit, ale nepřepínejte se. Namáhejte se jenom tak, jak je vám příjemné. A hlavu vzhůru, pane Starý, hlavu vzhůru!“

Doktorka vstala a pomohla starému pánovi ze židle.

„Máte tady s sebou někoho?“ zeptala se.

„Je tady se mnou syn,“ odpověděl starý pán.

Ich

Co mi vlastně ta doktorka řekla? Když si odmyslím ty řeči kolem, tak mi oznámila, že mě nechají pomalu zemřít. Pomalu a za lékařského dozoru, jako kdyby na tom záleželo. Když mě vyprovodila ze dveří, musel jsem vypadat hrozně. Viděl jsem to synovi na očích. Převzal si mě, jako když otec přebírá v porodnici čerstvě narozeného bezbranného syna. Paradox, svět je plnej paradoxů. Nedávno mě kluk vzal na hokej. Šli jsme spolu na stadion snad po padesáti letech. Tenkrát byl malej, pořád mě tahal za rukáv a stěžoval si:

„Táto, pojď pomalejc, já ti nestačím.“

Tentokrát nám čas role prohodil. On kluk, když natáhne nohy, kdo mu má stačit?

„Prosím tě, kam tak ženeš, zpomal. Já už nemůžu tak rychle...“

Teď si mě převzal, chytil mě pod paží jako vyčerpaného maratónce a ptá se mě:
„Tak jak to dopadlo, co ti řekla?“

Nechtělo se mi odpovídat, ale nakonec jsem zavrčel:

„No co, jak bych asi dopad. Rozsudek smrti, říkal jsem ti to. A mlč, prosím tě, nechce se mi o tom mluvit.“

Domů jsme šli mlčky, opravdu mi nebylo do řeči. Syn mě podpíral, nakonec jsem byl rád, že je tady se mnou právě on. Má větší sílu, a sám bych asi nedošel, nějak jsem pod tíhou toho rozsudku zeslábl. Cestou se mi v hlavě honily myšlenky. Vyjevovaly se mi obrazy z mládí a příhody spojené s místy, kterými jsme procházeli. Ty obrazy měly patinu a jako by je halil černý závoj, lehký černý smuteční závoj...

Když jsme přišli domů, nechal jsem se zavést na zahradu. Syn mě posadil na lavičku a šel uvařit kávu. Seděl jsem u zdi garáže, do které se čerstvou jarní silou opíralo sluníčko, a rozhlížel jsem se kolem po kvetoucích jabloních. Je to pár chvil, co jsem je sázel, a teď jsou z nich takové stromy! Jsem na zahradě každý den, jak to, že jsem si toho nikdy nevšiml? A ta vůně, ta omamná vůně! Proč ty květy najednou tolik voní? Vstal jsem a šel přičichnout. Přitáhl jsem si jednu rozkvetlou větvíčku a číchal a číchal. Nemohl jsem se té vůně nabažit. Do toho zněl orchestr včel se svojí symfonií probouzejícího se života. Nikdy jsem tu jejich hudbu nevnímal tak silně.

A najednou jsem to věděl, měl jsem v tom úplně jasno: Co bylo, bylo, co bude, bude, je tu jenom teď. Probouzející se příroda do mě proučila všemi smysly, opájela mě jako silný alkohol a já jsem cítil, opravdu cítil, jak se stávám její součástí. Jak se ve mně probouzí něco nového, něco, co jsem dosud nepoznal... Intenzita toho prožitku mě přemohla natolik, že se mi zamotala hlava. Musel jsem si zase sednout. Ale v téhle chvíli, v té posvátné chvíli, jako bych se já, bezvěrec přiblížil k bohu, k samotné podstatě světa. Teď zazpívala pěnkava svoji písničku s melodickým kotrmelcem na konci, dva vrabčáci se rozhádali v jalovcovém keři, kdesi vpovzdálí zaštěkal pes... Každý sebemenší impuls zvenčí vyvolával v mém unaveném těle gejzíry euforických pocitů. Byly to návaly absolutního poznání, pocity splnutí, vlny radosti a dychtivého očekávání dalších počitků pro moje zjištěné smysly.

Zaplavila mě vlna štěstí. Teď, v tuto chvíli, jsem byl absolutně šťastný!

VĚRA KOPECKÁ

PLENÉR ŽIVOTA

Vršíme barvy
slova obrazy
Celý život
pracujeme
na portrétu
sama sebe

Z mozaiky dní
lze číst
tahy štětce
přestože barvy
splývají
Nebe nad hlavou
a křídla slov

Za obrazem
za básní
ukryté tajemství
hloubku hlídá

MUŽ MÉHO ŽIVOTA

Čas se mnou tančí
nekonečný valčík
Šlape mi po špičkách
okopává paty
Narážíme do bran
do stromů do betonových ulic
do kamenů uprostřed cest

Ticho vyčkává
pokojně za pultem baru
a nalévá z číše hvězd

Tančíme přes rozkročené
mosty let
Jenom čas a já
Jediný rozhodný
milující stálý
muž mého života

DRAGA ZLATNÍKOVÁ

VDOVA

V noci je sama sobě mužem
Ráno je dvojženou
den ji lisuje a ukrádá
V podvečer je jí půl
V noci je sama sobě milencem
a podvádí manžela
smutek
... i sebe

- Učíme-li se chybami, nemělo by následovat pochybné přezkoušení?

AFORISMY JIŘÍHO FALTUSE

O ZIMĚ NEJZIMOVATĚJŠÍ

ALŽBĚTA HUBÁLKOVÁ

Malý Šimůnek dostal na vánoce pod stromeček brusle. Krásné nové brusle, tolik si je přál.

Nyní už jen čekal, až bude u lomu na rybníčku led.

Několik dní sněžilo. Tvořily se závěje i meluzína hvízdala okolo komína, ale mráz, inu nic moc.

Každý den po škole se chodil Šimůnek dívat k rybníčku. Měl velkou radost, když se kolem okraje začal tvořit ledový korábek. Pak ale z ničeho nic přišlo tání. Leden neleden, zimní krása pomalu mizela. Chlapec se díval na ubývající sníh a na zšedlého pokriveného sněhuláka pod oknem a byl smutný. Nebyl si jistý, jestli si nové brusle vůbec letos vyzkouší.

„To víš, chlapče, není zima jako zima,“ řekl dědeček a položil mu ruku na rameno, „Ale nic si z toho nedělej. Jestli chceš, povím ti o dávné pradávné zimě, o které mi vyprávěl můj dědeček, když jsem byl ještě malý, jako jsi ty.“

Šimůnek přikývl. Proč ne, když teď pořádná zima není, alespoň si o ní nechá vyprávět.

Usadil se pohodlně na pohovce vedle dědečka a poslouchal.

„Bylo to už hodně dávno, a prý to byla obrovská, veliká zima, zima ze všech zim nejzimovatější,“ vzpomínal dědeček. „Byl takový mráz, že štípal víc než vrbový proutek na holé zadničky. Na okna u chalup maloval bílé ojiněné květy, lidem i dětem červené nosy i tváře. Voda ze dne na den ztuhla a byla tvrdá a průhledná jako křišťál. Kamení přilnulo k zemi a nedalo se ani odtrhnout. Rybám prý zamrzly hubičky a od té doby jsou němé. Černým kosům zežloutly zobáky a nožky. Slepícím a kohoutům zčervenaly hřebínky a to jim zůstalo až do dnes. Vrabčáci, uličníci rozčepýření, ti před tou velkou zimou tápali docela normálně jako jiní ptáci. Ale v té zimě nejzimovatější museli poskakovat, aby se zahráli. To se jim nakonec tak zalíbilo, že teď už netapají, jenom poskakují.“

„A co zajítkové v lese a ostatní zvířátka, dědečku?“ zeptal se Šimůnek ospale.

„Zajítkům umrzly ocásky, však víš, jak je mají kraťoučké. A tehdy jim ten veliký mráz také rozštěpil horní pysk, proto vypadají tak jak vypadají,“ pokračoval ve vyprávění dědeček. „Zvířátka si v polích i v lese stavěla chýše, jako eskymáci. A kdo neměl svou chýšku, musel platit nájem.“

„Tak jako lidi?“ udiveně vzhlédl vnouček k dědečkovi.

„Asi tak nějak,“ podotkl s úsměvem dědeček. „Největší obydlí si vystavěl starý lišák. Milosrdně vzal do nájmu všechny zajíce z okolí, ale když pak měli platit, vzali do zaječích. Proto teď lišky zajíce honí, vymáhají na nich nájem. A krtkové? Ti se zaryli hluboko do země. Poschovávali si do komůrek svoje poklady, ale jak

potom na jaře země pukala, obydlí se jim zasypalo. Proto stále jen ryjí a hrabou hlínu, jenomže poklady už ne a ne najít.“

Dědeček se odmlčel.

Šimůnek se chtěl zeptat, jestli je to všechno pravda nebo pohádka. Vypadalo to tak i tak. Ale spánek mu zavřel víčka a vlákal ho do snu...

Celý šťastný se proháněl v zimě nejzimovatější na bruslích po zamrzlém rybníčku, s tvářemi červenými jako rajská jablíčka.

Dědeček vnoučka nechtěl budít, jen ho opatrně přikryl příkrývkou.

Za okny se pomalu šelo a začaly padat sněhové vločky.

POZDĚ

LUCIE RUDOLFOVÁ

Kousičky lehounkých útržků praskajících někde hluboko uvnitř a říkajících, že to už skončilo, že to stačí, se prodírají skrz vnitro, které tyto kousičky nechce pustit na povrch a nechce jim dovolit tu ohromující sílu moci. Nesmí. Pak by vše pohltily a já byla sama. Respektive nebyla.

Moje duše. Okouzlující a mě samotnou překvapující duše, která, i přesto že je moje, mě vždy překvapí neskutečně zvláštním způsobem týkajícího se buďto hlubokého přemáhání myslí nad složitými a nevyřešitelnými věcmi a situacemi, které mě roztrhávají ze zárodku všeho ,co kdy vzniklo a vzniknout mohlo anebo naopak povrchně vyčnívajícího chtíce, který je tak strašně konzumní, že jeho důsledky mého jednání překvapí vždy i mě samotnou.

Nic jiného.

Lidé ve mně často vidí tu druhou část. Ano, protože ta ze mě vyzáruje. Protože ta u mě teď vyčnívá, přesahuje, přebíjí část druhou. Mně samotné to nevádí. Protože je to lehčí a méně zmatená část. Lehce ovládnutelná a lehce poslušná. Ta první strhává mě i ostatní. Protože chce, přemýšlí, zkouší, domýšlí, dumá, radí se, snaží se a možná má. Druhá jen vidí, vezme a má... Je to jednodušší...

A věřím, že to není jen moje duše. Duší je spousta. Každá je jiná. Ale vznikly stejně...

A uvnitř všeho, pod všemi obaly, je stejná.

Ale sama ví, že má lehčí, méně skličující, konzumní část. A že s ní to všechno vyjde lépe. Obzvláště teď.

Nevěřím těm pesimistickým ústům, která říkají, že lidé se stávají hrubšími, povrchnějšími, že se stávají šelmami, které se snaží urvat co nejvíce pro sebe a nemyslí. Nemyslí na následky, na ostatní. Tahle ústa totiž nevidí tu těžší část. Protože my nejsme již schopni ji ukázat.

Ale ukážeme ji ještě někdy?

Budeme k tomu mít šanci?

Nebo ji naše zpustlé myšlenky a touha po požitcích, financích, majetku a konzumně pojaté lásce, z níž pravá láska nekouká ani skrz nejmenší otvor, zadupou a dočista zničí? Tak, že už nikdy nebudeme moci zalovit po té pravé duši, po tom, čím jsme byli a čím jsme být mohli.

Zalovme, dokud je čas.. Dokud ještě můžeme doufat. Dokud máme možnost. Až nás definitivně opustí, budeme si ji naivně přát vrátit. Ale nepůjde to.

Nebude nás chtít, protože jsme ji nechtěli my...

PUBLICISTIKA

Kladský sborník a krásná literatura příhraničí

V posledních desetiletích dochází k sice pomalému, ale stále více intenzivnějšímu a neformálnímu sblížení příhraničních regionů v rámci Evropské unie. Za jistý předvoj v tomto snažení můžeme označit více než dvacetileté tvůrčí úsilí historiků, literárních teoretiků a publicistů sdružených kolem vydávání Kladského sborníku, jehož poslední IX. a X. publikace jsou stále v nabídce trutnovského Muzea Podkrkonoší.

První publikaci s titulem Kladský sborník otevírali čtenáři v roce 1946. Pod vedením profesora Václava Černého byla vydána na podporu českých nároků na území Kladska při jednáních o poválečném uspořádání hranic států. Vše dopadlo proti plánu naší strany jinak, nicméně v publikaci zmíněné historické kontexty daly základ pro mírovou spolupráci s novými sousedy.

Politické klima devadesátých let dalo následně podnět k navázání na kdysi vzniklý záměr historického mapování příhraničních území obou států. Duchovním centrem pro tuto činnost se stala především Kladská komise historiků, jejíž iniciátor a neúnavný organizátor prof. PhDr. Vladimír Wolf se stal i redaktorem nově vycházejících Kladských sborníků.

Pokud se budeme věnovat zmíněným posledním publikacím, pak právě v devátém čísle Vladimír Wolf v úvodní stati nazvané Výzkum krásné literatury na česko-kladském příhraničí a jeho další možnosti hodnotí nejen dosavadní práci za poslední dvě dekády, ale nabízí i další náměty do budoucna.

Devítka Kladského sborníku tak vedle řady objevných historických prací z obou regionů pokračuje studii Heleny Jandové: Česká krásná literatura o česko-kladském pomezí, následují Jaroslav Šůla: Legenda a pravda o údajném šlechtickém původu české spisovatelky Boženy Němcové, Aleš Fetters: Cesty Karla Hynka Máchy po severovýchodních Čechách. Pavel Marek věnuje svou práci rtyňskému knězi a básníku Sigismundu Bouškovi, Aleš Fetters životu a dílu Heleny Čapkové, Zdeněk Rubeš sporu Josefa Štefana Kubína. Jaroslav Šůla dále připomíná německou spisovatelku Annu Bernardovou působící v Českém koutku v Kladsku. Poslední dva

příspěvky jsou věnovány současným spisovatelům, Aleš Fetters seznamuje čtenáře s úpickým rodákem, básníkem Ludvíkem Středou a Vilém Kmuníček věnuje svou práci trutnovskému rodáku, básníku a prozaiku Petru Prouzovi.

Desátý svazek Kladského sborníku vedle převahy podnětných historických prací předkládá dvě zajímavé studie – Aleš Fetters: Českokladské příhraničí v pohádkách Václava Erbena a Jiří Uhlíř: Pobyty humoristy Jaroslava Haška ve východních a severovýchodních Čechách včetně Kladského pomezí (1912–1914).

Proto lze v souladu se slovy prof. PhDr. Vladimíra Wolfa vyslovit naději, že nejen poznání společné historie, ale i popularizace současné krásné literatury bude prací ve prospěch obou našich národů. Stůl budoucnosti může být i díky Kladskému sborníku proštěn.

Luboš Zelený

Balada známého vojína

Havlíčkův Brod – Geniální písničkář Karel Kryl, kterému by bylo loni 70, se v Kroměříži po letech dočkal své pamětní desky.

V Lucerně se zpívaly jeho hity. Ty úžasné baladické texty dosud nikdo nepřekonal a sotva překoná. Současné hvězdičky šoubyznysu to rozhodně nebudou.

Jen je škoda, že jeho hlas a jeho písně z rádií prakticky vůbec neslyšíme. Podle jeho bratra Jana Karel Kryl opět vadí. Neboť jeho texty, jako demokracie rozkvétá, byť s kosmetickou vadou, ti, co kradli po léta, dnes dvojnásobně kradou, či farář nám slíbil nebesa a čeká na majetky, jsou až mrazivě aktuální. Nazývat věci pravým jménem se v naší „banánové republice“, bohužel, škaredě nevyplácí. Cenzura panuje dnes, stejně jako v minulosti, jen je mnohem lépe utajená, a mocní se dovedou mstít. Karel Kryl by to u nás neměl jednoduché, možná by opět emigroval. Každodenní souboj s českým slídičstvím, podrazáctvím, srbáctvím, kariérismem, arogancí a blbostí by časem asi byl nad jeho síly. Kryl se nikdy netajil tím, že se mu polistopadový vývoj u nás nelíbí. V době, kdy se odstartovala největší zlodějská aféra v naší novodobé historii, zvaná kuponová privatizace, před ní varoval a upozorňoval, že to skončí velikým průšvihem.

Bylo by zajímavé vidět, kdo všechno z našich mocných a „hlav pomazaných“ se při odhalování jeho pamětní desky nechal vidět. Kdo se při oslavě jeho narozenin v Lucerně předváděl a cenil zuby do kamer. Některým z nich byl tento zpěvák pro svoje nesmlouvavé názory zaživa trnem v oku, ale proč se na jeho památku nepřijít. Pokud se Karel Kryl na to shromáždění díval z obláčku, bylo by zajímavé vědět, co si myslel, a co by jim v té chvíli zazpíval. Možná by vystačil s jedním starým hitem, jen s několika taktly z písně známého vojína: „Co tady čumíte? Vlezte mi někam! Copak si myslíte, že na to čekám? Co tady civíte? Táhněte domů! Pomníky stavíte, prosím vás, komu?“

Štěpánka Saadouni

PŘEDSTAVUJEME NOVOU ČLENKU KLUBU MIROSLAVU MIČKOVOU

Miroslava Mičková se narodila v roce 1976 a vyrůstala ve Štikách u Havlíčkova Brodu. Už ve školce ji fascinovaly knížky. Samozřejmě, že nejdříve ty s obrázky. Ve druhé třídě začala psát formou comicsů. Kreslila sebe, svou o rok mladší sestru a nejlepší kamarádku a vymýšlela pro ně neuvěřitelná dobrodružství. Později kreslit přestala, ale sny psát nádherné poutavé knížky v ní zůstaly napořád. Stále hodně čte. Všechny možné žánry – zamilované, detektivky, historické, o přírodě, životopisy, v poslední době i psychologicky zaměřené. Nyní je rozvedená a žije v Havlíčkově Brodě. Snaží se vychovávat patnáctiletého syna Vojtu a k tomu ještě velmi rozmazlenou, přídržlou kočičku. Ráda často chodí do přírody a jezdí na výlety po zoologických zahradách. Pracuje v tiskárnách v Havlíčkově Brodě. V roce 2011 v Akcentu Třebíč vydala knížku *Nízké sebevědomí*, v roce 2014 elektronicky *Panovačná matka*.

NÍZKÉ SEBEVĚDOMÍ

Petr hleděl nečinně z okna, když uviděl Hanku vracet se domů. S úsměvem zavrtěl hlavou. Ona skutečně boří všechny jeho mnohé zkušenosti s ženami! Očekával, že s kamarádkou prokecá nejméně tři hodiny, ale byla pryč jenom hodinu a půl a to ještě nesla nákup.

Vyběhl před dům. Galantně jí vzal tašku z rukou. „To jste si asi moc nepovídaly,“ řekl udiveně. „Ona má tři děti, takže času pomálu. Samý kluky a pěkný kvítka. Bojí se je nechat delší dobu o samotě.“

„Tak proč nejste u nich?“

„To bychom si neřekli už vůbec nic,“ rozesmála se. „Nedají chvilku pokoj a ty věci, co probíráme, nemohou děti poslouchat.“

V kuchyni si Petr sedl ke stolu a sledoval Hanku, jak ukládá nákup.

„Přemýšlel jsem o nás,“ řekl náhle.

Přestala běhat po kuchyni a smutně na něj pohlédla. „Mám se sbalit, že?“ vyhrkla.

„Ježíši, ne!“ skoro vykřikl. „Naopak. Nejlepší bude, když se pro všechny staneme oficiálním párem. Dnes večer pořádá večírek modelka Šárka Mlýnková a já jsem zvaný. Samozřejmě i s doprovodem, který si určím já. Půjdeme tam, vyfotí nás spolu a my řekneme, že se s bratrem rozvádíte a že už žijeme společně. Docela tím Járovi vypálíme rybník. Nenecháme se přece vydírat a zastrašovat.“

Hanka se zamyslela. „Myslím, že by to bylo lepší, než kdyby o nás psali jako o načapané hříšné dvojici. Jak k tomu ale přijdete vy? Vám nevadí přiznat se k vážnému vztahu? Nikdy jste to neudělal?“

„Koukám, že jste kromě knih také dost četla i bulvár,“ rozesmál se vesele. Okouzleně hleděl, jak před ním rozpačitě stojí. Zvážněl. „Ano. Jste skutečně první, se kterou se mediím klidně přiznám.“

„Proč?“ hlesla.

„Víte, všechny moje dřívější partnerky ode mě hned automaticky očekávaly lásku na celý život. Vy ne. Nesnáším žárlivé omezující otázky typu, kdy se uvidíme, kam jdeš nebo co to bylo za ženskou? Vy jste mi vlastně po sexu ani nezačala tykat. Jako by vám bylo jasné, že vás nechci. Proč?“

„Právě díky bulváru,“ usmála se. „Odmítl jste chodit se spoustou nádherných žen. Spílaly vám přes novináře a mluvila z nich nešťastná zoufalá láska. Byly mezi nimi slavné zpěvačky a herečky... Prostě ženy, které jsou pro muže ideálem dokonalé krásy. Proč zrovna já, obyčejná ženská, která nic nedokázala, by si vás měla udržet delší dobu?“

„Vy nejste obyčejná ženská,“ řekl tiše.

Zvedla k němu pochybovačný pohled. Dělá si z ní legraci? S nevěřicným úsměvem se pustila do vaření.

„Nemáte moc společenských šatů. Bratr na vás i skrbli!?“ dovil se Petr, když večer hleděl na sice krásné a vkusné, ale pouze dvoje šaty.

„To zas ne. Jára mi dával peněz dost, ale já nikam večer nechodila. Ty červené se vám nelíbí?“ zeptala se zděšeně. „Černé si totiž vzít nemůžu, protože jsem v nich byla v novinách. Bylo by dost hloupé mít na sobě to samé.“

„Líbí se mi oboje,“ odpověděl s úsměvem. „Jenom jsem u ženy ještě neviděl tak chudý šatník.“

Zčervenala.

„Zítra půjdeme nakupovat,“ řekl Petr rázně. „Samozřejmě, že za moje peníze. Stejně marně přemýšlím, jak se vám odvděčit za vaše kuchařské umění.“

„Ne, prosím,“ zašeptala rozpačitě. „Až dostanu výplatu, koupím si šaty sama. Nemůžu přece tohle přijmout.“

„Jak to že ne?“ zaprotestoval. „Vždyť suroviny na vaření kupujete pro nás dva také ze svého.“

„Prosím vás.“ mávla rukou.

„Nezlobte se, já vás nechci uvádět do rozpaků, ale trvám na tom. Všichni nás ode dneška budou brát jako pár. Budete muset se mnou chodit na všechny důležité večírky a ty jsou celkem často. Nemůžu urážet lidi. Kteří mě někam pozvou, tím, že se na to vykašlu. Nemusíme se zdržovat až do konce, ale nechci, aby o mně někdo tvrdil, že jsem nepřišel, protože mi zrovna jejich společnost nevyhovuje

nebo že mi sláva stoupla příliš do hlavy. Také jde hodně o charitativní akce, které neodmítám už jen z pocitu dobré věci. Spíš mě trápí, jak to budete snášet vy. Tenkrát, když jste mě viděla poprvé, jste prohlásila, že nejste večírkový typ.“

Pousmála se. „To skutečně nejsem. Vždycky jsem měla obavy, že se nějak ztrapním. Nejsem příliš zábavná společnice, ale to už asi víte.“

„To není pravda. Mně se s vámi velmi dobře povídá a není to jen můj názor.“

„A cí ještě?“ zeptala se smutně.

„Například Olgy. Jste chytrá, šikovná, hbitá... Moc jste na ni zapůsobila. Dále třeba na šéfa zpravodajství nebo režiséra Veselovského. Obáváte se zbytečně. Navíc jste sama řekla, že mé partnerky byly vždy dokonalé idoly, ne?“ šibalsky na ni mrkl.

(úryvek ze stejnojmenné knihy)

HOST KRUHU 39

ANTONI MATUSZKIEWICZ

Narodil se ve Lvově 1945. Vystudoval historii muzejnictví, působil v kulturních institucích. Nyní žije v Čechách v Martínkovicích u Broumova. Je básník, prozaik, dramatik, publicista, překladatel poezie. Vydal řadu vlastních sbírek poezie, několik knížek prózy a dramát, na desítkách knih se podílel redaktorsky. Je zakládajícím členem Sdružení polských autorů, má velký podíl na rozvoji Polsko-České spolupráce v oblasti kultury a zejména literatury.

NOC KOSTELŮ

Janě Wienerové

Temnotě vyběhl za mnou
anděl z protestantského kostela
míjel světélka mezi stromy
nesl v dlani zažehnutou lucernu
na můj návrat na cestu městem
přes pole až do domu na vsi
cítíl jsem ho za sebou slyšel
zapomenutý velmi dávný šum
křídel hlas z dětství
přeštože o půlnoci lucerna zhasla
zaburácel hněvem v hloubině
mraku neviditelný divočák
nezabloudil jsem jdouce jako z domu
do domu do kostela z kostela
od sebe bližního k sobě

NEHYBNOST

Zámek v síti sgrafit uzamčený valy
kaštany na světově poprvé zvědavě pokukují
na můstek přisedl k rezavému pávu bílý

Třpytí se zlatý kruh z věžních hodin
vůbec neutíká čas polapený světlem
třpytí se duha v trávě ztracené peří

Jsi tady vesmírem v poutech dnes nebo zítra
jak tamti ptáci z Indie ochočení pávi
odejdi nehybný do sebe hledící jako do zrcadla

Přeložila Věra Kopecká

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ MLÁDEŽE STRÍPKY 2014

Pardubické střípky „Tajemství hudby“, 2014

Pod záštitou Krajské knihovny a Střediska východočeských spisovatelů proběhlo 27. listopadu 2014 v Domě hudby vyhlášení již šestého ročníku literární a výtvarné soutěže Pardubické střípky. Letošní volné téma Tajemství hudby autory nepochybně oslovilo, k rukám poroty došla víc jako stovka příspěvků. Je to málo, je to moc? Pochopitelně rozhodující je jejich kvalita, ale ani ta nepokulhávala za ostatními ročníky, spíše naopak.

Prostřednictvím literárního umu se mladí spisovatelé pokoušeli odpovědět na otázku, co nám hudba přináší a jaké je její tajemství. Co autor, to postřeh, nápad, myšlenka.

Pravda, čím víc se člověk rozepisuje, tím víc se mu příběh větví jako košatý strom a pokud si tvůrce nedá pozor, může látka zplanět. Ale to se našťestí často nestávalo. Samozřejmě psaní jako každá tvůrčí činnost vyžaduje i řemeslo. Písmenka a věty mají svůj řád, který lze překračovat, jen když se ho dobře naučíme. I hodiny mohou mít svůj ciferník bez čísel a některé i bez ručiček, ale musíme je znát.

V každém případě se však autoři vítězných prací shodli na jednom, což bylo pro porotu soutěže potěšující: Hudba nám pomáhá, přináší radost a osvobozuje nás – od tísnivých myšlenek, od zlých činů. Bez hudby by byl svět prázdný. A co bychom mohli očekávat víc.

Lubomír Macháček

Mladí účastníci vyhodnocení

DOTEKY HUDBY

TEREZA VÍŠKOVÁ – *Vítězka II. kategorie*

Ve svém pokojíčku mám na zdi velkou mapu světa. Zaznamenávám si na ní barevnými puntíky místa, kde jsem už byla. Všechna jsou v Evropě a s porovná-
ním celého světa, kousek od České republiky. Strašně bych si přála, označit i jiné
a vzdálené části světa mými barevnými puntíky. Večer, když jdu spát a měsíc osvětí
tajemným svitem moji mapu, představuji si, že cestuji po celém světě a pomalu
se ponořuji do říše snů ...

...Antilopa zakmitala ušima, v dálce si odfrknul hroch. V teplé tmě večera
se nesl zvuk bubnů. Tmavou noc narušoval svit plápolajícího ohně v nedaleké
vesnici. Několik hudebníků se snaží rozeznít snad všechny bubny najednou.
Úžasný rytmus hudby, kde není potřeba slov a snad jen pohyby tanečníků oble-
čených do sukýnek z rákosí dodávají na tajemné atmosféře. Přihlížející, omotání
barevnými látkami a ozdobení množstvím dřevěných korálek se pohupují do
rytmu a pobrukují melodii bubnů. Každý buben má jiný zvuk a dohromady je
to neskutečný koncert...

...A najednou se objevuju jinde. Z poklidného místa vesničky stojím upro-
střed široké, rozlehlé ulice v centru velkého města. Kolem je plno barev, lidé
jsou barevně oblečení, veliké vozy ozdobeny množstvím květů hrajícími všemi
barvami, město je barevně vyzdobené. Na každém projíždějícím obřím voze jsou
tanečníci, ale tanečníci jsou i přihlížející lidé kolem mě. Všichni jsou tak trochu
málo oblečení, ale ne nahatí. Je tu zkrátka teplo a při rytmu samby skutečně ni-
komu není zima. Lidí je tu všude jak mravenců, řekla bych tlačence, ve které se
tančí. Tančí celé město! Já taky tancuju, protože ta muzika mě k tomu nutí svým
temperamentem. Nikdy jsem nevěděla, že umím sambu. Paráda! ...

...A jsem zase jinde. Škoda. Stále si pobrukuju melodii samby, tak mě to vzalo.
Ale co to? Tady jsou snad všichni lidé úplně stejní. To není možné! Jeden jako
druhý! To se mi snad jenom zdá! Samej chlap, černé vlasy, oblečený do bílého,
široké nohavice, černé brýle a kytara kolem krku. To je přece Elvis Presley, a není
jenom jeden. Je jich tu spousty. No páni! Všude samý Rock and roll. To je skvělý.
A už zase tancuju jako ti Elvisové kolem mě. To zkrátka nejde být v klidu, když
hraje tak divoká a chytlavá muzika.

...Co to? Je mi zima. Je mi velká zima. Je mi příšerně velikanánská zima! Všu-
de je samý sníh a sníh a sníh a ticho. Ticho? Něco slyším? Něco vidím? To jsou
tučňáci! Aha, tak proto ten zvuk. Jinak nic. Jen ticho a tučňáci. Žádná melodie,
žádná muzika. Je to příšerný, svět bez hudby. Je mi zima a smutno. Rozveselila by
mě nějaká pěkná písnička. Tak si sama něco zaspívám. Ale? Slyším něco kromě
tučňáků? Slyším hudbu! To není možný! Tady? Jdu za melodií a...vidím vlajku,
vidím postavený stan, vidím lidi v bundách a čepicích a vidím různé přístroje

na měření počasí. A konečně slyším tu muziku, je to rádio. Tak i vědci potřebují ke svému bádání a zkoumání něco, co je popožene vpřed, při čem naleznou sílu na novou práci. Já to znám velmi dobře. U hudby se odreaguju, odpočinu si a taky mě muzika nastartuje na něco nového. Funguje to a je to zázrak. Hudba je zázrak! Po celém světě se píšou stejné noty a všichni jim rozumí. Posloucháte hudbu z druhého konce světa a nepotřebujete žádného tlumočnicka ani slovník. To je tajemství hudby! A teď rychle pryč ze zimy, nebo ze mě bude rampouch...

...Jé, konečně teplíčko. Tady je to fajn, tady mi je příjemně. Co to vidím? Hop a hop a skok, to je přece klokan! Právě jsem v přístavu a vidím obrovskou loď s plachtami. Ne, to není loď, ale vypadá tak. Je to stavba. Něco neuvěřitelného! A ta stavba je věnována hudbě. Tak velkolepou stavbou vzdali lidé hold hudbě, pane jo. Budova Opery je skutečný skvost ve stavitelství a jedinečná na světě. Do budovy Opery se sjíždějí světové orchestry a operní zpěváci aby hráli a zpívali a svou hudbou rozezněli největší sál světa v čele, jak jinak, než s největšími varhany na světě. Jak skvostné...

...Okolo mě šplouchají vlny oceánu, ze kterých sem a tam s radostí vyskočí delfín nad vodu a po elegantním oblouku ve vzduchu se zase lehce ponoří pod hladinu. V dálce kousek velkého hřbetu ukázala velryba, vystříkla vodu jako vodotrysk a opět zmizela. Nad hlavou mi přelétají bílí, velcí racci a se skřehotavým chechotem mi sdělují, že se blíží pevnina. Já ji zatím nevidím, ale už slyším melodii. Lahodné zvuky havajské flétny doprovázejí šplouchání oceánu...

...Náhle jsem se ocitla úplně jinde. Stojím uprostřed tržnice, okolo mě se překřikují obchodníci, to jak nabízejí svoje zboží a lákají kolemjdoucí. Všude je hemžení jako v mraveništi. Mně ale zaujalo něco jiného. Muž, který sedí v tureckém sedu na polštáři, na hlavě čepičku a do toho rámusu píská na píšťalu písničku. Před sebou koš, který se znenadání začíná otvírat a p-o-m-a-l-u z něj vylézá had. Je to kobra a světe div se, tančí. Vlní se do rytmu hudby píšťaly. Divné, nevěděla jsem, že hadi mají hudební sluch...

...Odpočívám na měkkém lehátku, přikrytá heboučkou dekou v malém útulném pokojíku. Přes zatažené žaluzie pronikají paprsky světla. Místnůstka je vyzdobená úžasné naaranžovanými květinami, barevně sladěnými. Místo sochy doplňuje místnost precizně zastřižená bonsaj. Na nízkém, barevně vykládaném stolku plápolá plamínek vonné svíčky, která podtrhuje jedinečnou atmosféru. Vše je doprovázené relaxační hudbou, dodávající pocit klidu, bezpečí a uvolnění. Před chvílí jsem opustila parní lázeň a cítím se příjemně. Přichází dívka, oděná do lesklého zdobeného županu. Její černé vlasy upravené do drdolu, drží pohromadě zapíchnuté křížem dvě jehlice. Přináší mi lahodný zelený čaj a jídlo snad stejně mistrovsky naaranžované, jako ty květiny. Místo příboru hůlky. Už jsem měla hlad...

...V urputném vedru bylo slyšet pravidelné zvuky dopadajících botasek na asfaltovou silnici a rytmické oddechování, nic víc. Paprsky slunce dopadaly na tělo lesklé potem a zvýraznily každičký sval běžce. Ještě pár metrů a začne to. Celý stadion zašuměl a začal tleskat, když se maratónský běžec objevil s pochodní a po klasickém kolečku okolo stadionu vyběhnul lehce schody a zapálil oheň. Okamžitě začala hrát hudba, pro tuto významnou událost sportovců celého světa pečlivě vybíraná a dlouhodobě připravovaná. Vlajka s pěti kruhy slavnostně vlála a nejednomu divákovi i účinkujícímu stékala po tváři slza dojetí. Tak a slavnostní ceremoniál může začít. Bujaré vítání sportovců celého světa, obklopené vzdálenou přítomností starobylých památek, vyústěných do vznešené Akropolis, vše dobarvené slavnostní hudbou, vyjadřuje duch Olympijských her. Jsou tady lidé všech národů a všechny spojuje jediné: „Sport a hudba, hudba a sport.“ Všichni tomu rozumí. Sportovní události bez hudby si nedokážou představit, každé vyhlášení vítězů je doprovázeno státní hymnou. Bez hudby by každá taková významná událost ztratila na vážnosti a výjimečnosti...

...A kdepak jsem teď? Rychle, jde mi o život, utíkat musím teď já, jinak bude zle! Rychle, rychle a teď ještě přelézt ohradu, fuj a jsem z toho venku. Bum! To byla rána, jak ten býk narazil. Mám kliku, že jsem to nebyla já ale ohrada. Aha, býk se otáčí a utíká na druhou stranu, objektem jeho zájmu je toreador, který se právě objevil v aréně. Obecenstvo jásá a povzbuzuje oba dva. No, já jdu raději pryč, nemusím vidět všechno, nejsem až tak zvědavá. Jé tady před arénou to žije, tady se slaví a ta muzika hraná na kytaru je ale v pořádném tempu. Několik tanečnic, šaty samý volán, temperamentní červeno – černá barva a zrovna tak i tanec. Tanečnice podupávají, tančí a hrají na kastaněty. Tak to se mi moc líbí. Ale už jsem unavená a chci domů, myslím si, že jsem už viděla a zažila toho dost...

Konečně D-O-M-A! Všude dobře, doma nejlépe. Sedím v první řadě na prvním balkóně Národního divadla a společně s publikem sleduju závěrečnou píseň z opery Prodaná nevěsta od Bedřicha Smetany. Je to něco překrásného, ta atmosféra, ta hudba! Opona pomalu padá dolů a my všichni tleskáme, zpěváci se uklánějí, potlesk sílí a do toho slyším muziku. Ale jakou? Ta se sem přece vůbec nehodí, to je moderní hudba, současná. Kde se tady najednou vzala? A melodie sílí! Poznávám to, je to písnička od Shakiry, moje písnička z mobilu. Je to můj mobil! Budí mě! Musím vstávat, konec spaní, rychle, ať nepřijdu pozdě do školy!

HUDBA

VERONIKA SLONKOVÁ – *Vítězka III. kategorie*

1)

Nemám o čem psát. Cítím se úplně prázdná, jako čistý papír, obrácený list. A je mi z toho smutno. To přece není možné. Slova by měla sama padat na papír. Měla bych jen třídit myšlenky, jednu lepší než druhou a psát. Pořád psát, tak by to mělo být. Takhle jsem si to vždycky v duchu představovala. Spisovatelka, která má spoustu nápadů a bujnou fantazii. Je šťastná, protože když jí v životě něco nevychází, prostě si sedne ke stolu, tužku a papír v ruce a ztratí se ve svém světě. Může psát o svém smutku, může vymyslet lepší variantu života. Může cokoli. I když se kolem ní všechno hroutí, ona je pořád nad věcí. Ale co když slova dochází? Naše fantazie se hroutí jako v Nekonečném příběhu a na její místo přichází drobné či větší starosti. Co pak? No, jedna možnost by tu byla...

Nasadím si sluchátka. A najednou jsou starosti pryč. Schovají se do vzdálenějších částí mého mozku nebo se alespoň zmenší do řešitelných rozměrů. Vůbec všechno se zdá jednoduché a dosažitelné. Zavřu oči a chvíli si jen tak vychutnávám sérii tónů a pomlk. Hudba je přece tak úžasná, všepohlcující. Chtěla jsem napsat věc, ale to bych se mylila. Hudba se nedá uchopit, je živá a to svým vlastním, nenapodobitelným způsobem.

A vůbec, co je to vlastně hudba? Je to něco tak zvláštního a úžasného. Skrze ni můžeme milovat i nenávidět, vzpomínat i snažit se zapomenout. Může nás motivovat k něčemu, co jsme se vždycky báli, ale šíleně toužili udělat. Prostě si naplníme hlavu notami a vyrazíme. Můžeme tak mnohé dokázat, ale i mnoho zkazit. Samozřejmě, každá mince má přece dvě strany. Ale zkrátka hudba je pro náš život strašně důležitá. Myslím, že kdysi dávno v pravěku, když lidé vynalezli řeč, byli velmi nadšení. Ale potom zjistili, že ne všechno lze vyjádřit slovy. A proto vznikla hudba. Aby zachytila něco nepopsatelného, naše emoce vášně, touhy. A lidé plakali a smáli se, když ji slyšeli. Pak někoho napadlo spojit slovo a tón dohromady a někdo další k tomu přidal pohyb. A tak vzniklo něco, bez čeho by náš život zdaleka nebyl tím, čím je. Byl by prázdný, utlumený, tak jaksi nedokončený. Hudba patří k životu a já si život bez hudby nedovedu představit.

2)

O hudbě toho bylo napsáno i řečeno už spoustu. Mnozí básníci skládali na její oslavu vzletné verše a mnozí spisovatelé o ní psali ve svých slavných dílech. Jednoduše řečeno se již obrovská spousta lidí pokoušela hudbu popsat. Ale nikdo z nich nedokázal přesně vyjádřit to, co při hudbě cítíme. A podle mě právě o to v hudbě jde. Je to něco, co se slovy popsat nedá. Hudba vyjadřuje naše emoce, naše skryté touhy a tajná přání. Když skládáme hudbu, vždy do ní vložíme část sebe.

Část celé naší jedinečné, spletené osobnosti. Proto je i hudba pokaždé jedinečná. Můžeme ji sice zapsat spoustou not a rozdílných značek, ale co napsat nemůžeme, jsou pocity, které při skladbě cítíme. Bez hudby by byl svět prázdný. Radost ani smutek by nebyly úplné. Z bílé a černé by se stala šedá a ostatní barvy by ztratily svou výraznost. Při ranním probuzení by ptáci necvrlikali, moje oblíbená písnička místo budíku by nehrála. Nikdo z obvyklé čtvrtiny lidí by v tramvaji neměl na uších sluchátka. Ve škole o přestávkách by taky bylo nějak smutno, nikdo by si nezpíval ani nepobrukoval žádnou melodii, nebylo by se jak uklidnit před těžkým testem z matematiky. Když bych se pak vracela domů, z ulic by vymizeli všichni ti lidé s kytarami, klarinety, bubny a harmonikami. A večer v tanečních, na párty ani na oslavách by nebylo na co tancovat. Jak divný by to byl svět!

Ale hudba by si dřív nebo později stejně našla cestu zpět. Jen si vezměte, že v odlišných kulturách a rozdílných dobách i podobách existovala hudba vždycky. Dokonce hrála velmi významnou roli. První křesťané zpívali chorály tak nádherně, že byli lvi v arénách docela zmatení. Husité šli do bitev s písní „Ktož sú boží bojovníci“ na rtech a byli při tom tak odhodlaní, že se jich báli nejen nepřátelé, ale i celá Evropa. A konečně i v hrozných režimech minulého století bylo pro hudbu místo. V SSSR to byly absurdní, ale přesto krásné budovatelské písně, v Německu pak dnešní hymna „Deutschland, Deutschland uber alles“. Zkrátka a dobře by se bez hudby musely docela přepsat dějiny.

No a v čem je vlastně její tajemství? Kdo ví. Možná je to právě ta její nepopsatelnost a nezachytitelnost. Hudba prohlubuje emoce a dodává nám sílu. Probouzí naše pravé já, které nikdy nevyrostlo a které stojí mimo běžné starosti. To dítě v nás stále věří na hodné prince a zlé draky bez pochybností nad princovým vítězstvím. Je zvědavé, touží nalézt kouzelné dveře vedoucí do onoho světa tajemna a nadpřirozena. Drží se zuby nehty slabého světýlka, které matně poblikává na konci tunelu. Když poslouchám hudbu, cítím se jako to dítě. Nechávám myšlenky volně plynout kolem mě. Vnímám je, ale jsem jen jako tichý pozorovatel. Nezúčastněný, avšak přesto plně zaujatý. V takových chvílích se mě zmocňuje pocit neskutečna. Je to většinou ráno, když ještě napůl spím a já ospale mžourám do tmy. Mozek se teprve začíná probouzet do reality a tak propojuje sen se skutečností. Občas se mi pak zdá, že vidím věci, které nejsou. Věci mimo naše chápání. Tehdy mívám pocit, že jsem našla ty dveře. Jsou opředené tajemstvím a zamčené mnoha zámků. Klíčem k jednomu z nich je právě hudba. Otočím jím a skrze klíčovou díрку mě ovane svěží vánek plný světla a krásné vůně. Ale ty dveře jsou stále zavřené. Spousta klíčů ještě zbývá. Co se dá dělat, asi budu muset hledat dál. A jednu snad odemknu poslední zámek. Pak se dveře otevřou a za nimi...

FUGA SNĚHOVÝCH VLOČEK

KATEŘINA HOMOLÁČOVÁ – Vítězka V. kategorie

Sněžilo. Vzduch zamrzal, po oknech čmáral chlad
a v mé hlavě přetrvával pocit – zcela snad
města tmou o samotě kráčím,
v hlavě maje hru
pádů a výšin
sbírku celou
Bachova Temperovaného klavíru.

Vzduch do kadence zamrzal
a nebe tmavlo dál...

Stíny se zmáčely v kalamáři.
Mrazivý závoj jal lampě záři.
Kočičí oči na mě hledí;
já beznaděj jsem vzdal.
Sestupné kroky po náledí.
A sníh si padal dál!

Dech můj ve vločky zamrzá,
však přemlouvám ho vkrást
se se svým teplem pod kabát;
stále však uniká,
studený,
dotkne se mých dlaní a rozpustí se v závan –
ve vážné, mocné tóny
Fugy XVI.

Sněžilo si dál!

V srdci nosím světla břehy,
divnokrásnou hru:
Hřejivou a plnou něhy,
među, zázvoru.
Skvělosti – a nevšednosti.
Múzu chladných dnů...

OHLASY A RECENZE

Z NOVÝCH KNIH

Počátky keltského osídlení české kotliny jsou hledány v mladobronzových kulturách popelnicových polí, někdy až v předchozí mohylové kultuře. Jedním z center keltského osídlení jsou Nasavrky, které byly v dětství a jsou v pokročilém věku bydlištěm Petra Chvojky, básníka, malíře, autora kreslených seriálů a Večerníčků. Nasavrky se hlásí ke keltské tradici zámeckou expozicí a delší čas perně dokončovaným nedalekým sídlištěm. K rozvíjení keltské tradice přispěl Chvojka především dětským čtenářům určenou knížkou **PŘÁTELSTVÍ PŘES PROPAST VĚKŮ** (Alfa-Omega 2014, 63 str., ilustrace Ondřej Hanzlík). Bohatá fantazie je podmalována dnes již málo využívaným tradičním precizním stylem knih pro mládež, který pamětníkům připomíná knihy Šubertovy či Foglarovy. Poutavě vyzvedává charakterové vlastnosti mladých protagonistů, aniž by sklouzl k Foglarově občasně didaktičnosti.

Soubor svěžích aforismů **VZDUŠNÉ POLIBKY** (Alfa-Omega, 2014, s kreslenými vtipy J.F.) je protkán předivem bystrých postřehů, satirických šlehů i showivými reminiscencemi, šípy mířícími na nás všechny, protože jak teče řeka života, bezděčně se stáváme terčí. Faltus je laskavý mravokárce. Kreslený vtip na obálce vyzývá „dodržujte indiskrétní zónu), nutno však poznamenat, že si počíná velice diskrétně. Snad jen hroty namířené na vrcholnou politickou garnituru (jakož i její komunální odnože) jsou peprnější. Spravedlivě konstatujeme, že zasloužené. Nebát se a otevřeně označit negativa za negativa je plusem celého souboru. Jako nadějnou vizi přijímejme aforismus „Abychom se dočkali morálky, musíme žít déle.“ Věřme, že to zase nebude trvat příliš dlouho. Abychom se dočkali.

Faltusova sbírka básní **NEÚPLNÁ TOTOŽNOST** (Alfa-Omega 2014, s korespondujícími půvabně snovými ilustracemi Věry Martinkové) je zralou poezií pramenící ze současného vřídla. //Vyber si –//nadechnout se a klopýtat//Anebo rozevřít křídla//a padat// ... Ty verše čteme v závěru sbírky a mají symbolický charakter, tvoří pevné vlákno, táhnoucí se celou sbírkou, prodchnutou schopností vidět čistá jitra, žhavá poledne, vlahé večery i mrazivé noci všedních dní. Kdyby označení „poezie všedního dne“ nebylo tak otřepané a příliš často zneužívané, sedělo by Faltusově sbírce jako šité na míru. //Kameny obživnou//až je ohmatáme// – píše Faltus. Věcně. Jeho poezie skutečně ohmatává kameny, které leží v cestě a s nadhledem muže znajícího všechny půvaby i úskalí životních poutí je dokáže oživovat.

A Jiří Faltus do třetice – jako editor a autor hřejivě zasvěceného doslovu ke knize lanškrounského amatérského historika a dlouholetého komentátora tamního dění Dušana Šlahory, jemuž pod názvem **LANŠKROUN – MOJE POZDNÍ LÁSKA**

(2014, 211 str.) vydal s bohatým fotografickým doprovodem místní vydavatel knihu, která údajně delší čas hledala sponzora. Netroufám si odhadovat, nakolik v poměrně kulturním městě upoutá minulosti i současnosti znalé občany, „přespolní“ v ní najdou poutavé aspekty zejména v oblasti přírodní a ve vztahu některých významných osobností k okolí.

Marta Urbanová, zkušená vypravěčka pověstí nejen z rodných Železných hor, autorka řady prozaických a dětských knih, vydala v závěru minulého roku šestou básnickou sbírku **MODRÝ DŮM** (vydalo Pine Tree Enterprises, 2014, 70 str.) se znamenitým ilustračním doprovodem Stanislava Bartůška, který není pouhým ilustrátorem, ale adekvátním spoluvůrcem sbírky. Třebaže jsou básně podle autorky staršího data, čas se na nich negativně nepodepsal. Naopak. Okouzlují svěžestí, neotřelým úhlem vidění, poutavými intimními postřehy a sugestivní bezprostředností. Jako kormidlo vede loď, celou sbírkou nenápadně prolíná ústřední motiv smíření, krystalizující v závěrečné básni: Odcházím//ale moje láska//zůstane s vámi. Nezbyvá, než vyslovit přání, aby M.U. raději zaplnila čas další iniciativní tvůrčí činností, zaklapnout vrátka lze kdykoli později.

Jsou stalice, které na sebe příliš často neupozorňují výraznějším zábleskem, ale září stále. Patří k nim Jana Bednářová. Přihlásila se útlým svazkem určeným dětským čtenářům: **KDE TĚ MÁM HLEDAT, ČÁRYKO!** (Akord, 2014, 24 str.) Milé, laskavé čtení do dětského ouška před spaním potěší i dospělého čtenáře. Mimořádnou pozornost poutá básnická sbírka Jany Bednářové **STROM PANNY** (Akord, 2014, 40 str.), která patří k tomu nejlepšímu, co současná česká poezie v poslední době přinesla. Už dlouho jsem nečetl tak precizně napsané verše. Úsporná poezie šetří slovy jako šafránem, nikde není rozptylující verš, jediný obraz navíc. Jednotlivé básně připomínají výstřely, zasahující přesně střed terče, horizontály a vertikály plně uzavřených, intelektuálně koncipovaných symbolických obrazů. Nezůstávají u náznaků, nestávají se nedotaženými, do prostoru volně mířícími kříži. Cituji: //křičí//jak psi a hvězdy//samá voda//. Je to však průzračně křišťálová voda, voda hladící i chladící, konejšící i dráždivá, ale vždy a především krásná. Jana Bednářová //na harfě// s jasanovými strunami//loudí// prastarý zpěv// – a dělá to znamenitě. Na obou knihách se výtvarně podílela již zkušená výtvarnice Martina Kulhavá, jejíž nekomfortně osobitý rukopis známe především ze sbírky Julie Miletínové *Anděl z města En*.

Vyztužen mnoha rmutnými životními zkušenostmi, ale stále přesvědčený, že dobrých lidí je dostatek, nedají se umlčet a zlomit, hledám stále častěji střípky naděje v literárních lánech. Potěšení mně činí každá snítka mateřídoušky, kterou najdu byt' na skromné poetické mezi. Soudím, že je jich stále víc než mezi mezi lidmi, což je útěšná skutečnost. Takovými – snad až léčivými bylinami – jsou dvě básnické sbírky členek Střediska, odlišně koncipované, vyvěrající ze svěbytných

inspirací, avšak stejně naladěné a ladící čistší tóny v mysli čtenářů. Obě knihy potěší i ty náročnější.

Zkušená básnířka, překladatelka a vydavatelka Věra Kopecká pluje již ve třetí desítce vydaných sbírek vlastní poezie. Tu nejnovější nazvala **V OKOVECH ČASU** (černobílé ilustrace polský malíř Edward Kostka, 2015, 76 str.). Okovy času... Budiž. Jsou to však okovy laskavé, optimistické, plné otevřených perspektiv; jakési vyznání kamenitých, ale správně směřujících stezek, prosté planých gest, falešných tónů a zálužných spodních proudů. Sluší se poznamenat, že V.K. směřuje k přesně vycílenému cíli, její poetika nekolísá, neinklinuje k módním výstřelkům. Možná jsou jí vlastní zdánlivě lehce konzervativní aspekty, staví však na pevných základech stále tentýž maják a nikterak si stavbu neulehčuje. Citujme verše, které působí jako autorské krédo: //Ve skalách srdce//trpělivě naslouchá//a neporaní. // Ano, V.K. nesporně dovede naslouchat všemu, co pulsuje kolem ní a svými verši skutečně nikoho neporaní. Občas však, téměř náznakově, zaznamenáme vlastní drobná poranění, jimž se nevyhne nikdo a která téměř cudně tají.

Eva Černošová nabrala vody do svého básnického džbánku z odlišného pramene, ještě hodně svěžího, jiskřivého a bystře jitřícího. Sbíрка **TYHLE MOJE ŘEKY** (barevné il. Jan Černoš, Garamon 2014, 81 str.) je založena na výrazné lyrické zkratce. Bezprostřední intonace plná hledačství směřuje k iracionálním představám, struktura uměleckého projevu se často uchyluje k náznakům. A protože se jedná především o milostnou poezii v tom citlivějším, nikoli degradujícím smyslu toho slova, od něhož se nejedna básnířka nedokáže oprostít, úsporná konstrukce básní E.Č. vyžaduje čtenářovu soustředěnost. Neotvírá okázalé vysoké brány, spíš vede ke skromným zadním vrátkům, jimiž dovoluje nahlédnout a vstoupit do zahrady tu slunných, tu zamlžených přestav, do zahrady křehkého soukromého světa. Neprovokuje, činí tak bezmála rozpačitě, neokázale a velice decentně. Zdánlivě se ubírá pokojnými zátočinami těšení, ale úsměvná líc její poezie ne-skrývá zápolení s nastraženými hroty. Citujme: //Směju se. //Nelituj mne, //sama si stačím. //Raněná rozbřeskem //i křikem ptačím. // Právě tento věčný, střízlivý přístup je zdrojem souznění poezie obou básnířek, V.K. a E.Č.

František Uher

EXPERIMENTÁLNÍ MOST

Sotva jsem na ten experimentální most Františka Uhra vstoupila, věděla jsem, že půjdu mimo řeku, mimo město, kráčet nad přeplněnými ulicemi, že se budu posouvat jako by mimo náš svět. Kráčela jsem po něm, po onom mostě co noha nohu mine a rozhlížela jsem se. Hleděla jsem před sebe, nalevo, napravo, otáčela se, cože jsem minula, čeho jsem si nevšimla, otáčela jsem se do stop svých kroků a byla jsem v zajetí slov, nezvyklých veršů a brilantních myšlenek, utajených v nich. Podívovala jsem se, že máme jisté možnosti i nemožnosti. Něco proti

něčemu, někomu nebo nikomu, ničemu a není známo proč, není známo komu. A po chvíli odněkud slyším indiánskou píseň lásky znějící za vlahých letních nocí přes řeku Delaware, po které se pokojně plaví křivý odraz měsíce a stateční bojovníci ve vlgvamech se připravují za úsvitu vyrazit na válečnou stezku. Jak vzdálené, romantické, prodchnuté nostalgii mladých let.

Hladivá knížička s barevným grafickým listem plachetnice, jak ji na moři už nepotkáme. Nepotkáme ani přehršel podobných veršů, hodných zamyšlení, zastavení na vysokých mostech přes bouřlivé spěchající dny našich životů. Pane Uher, klobouk dolů.

Marta Urbanová

SLOVO ČTENÁŘKY

Vkusně laděná obálka Kruhu 38 mě přilákala ke čtení i v předvánočním čase. Proč propadat nesmyslnému shonu, když se nabízí mnohem příjemnější zábava? Začítám se do NA SLOVÍČKO S OLGOU NOVOTNOU. Ztotožňuji se s jejím výrokem: „Fantazie je krásná věc, ale život píše zajímavější příběhy...“ Následují autorčiny verše; verše tvrdé reality. V nich opravdu není pro fantazii místo: *Kde je ta láska boží proboha teď...*

BETLÉMSKÉ HVĚZDY pana Lubomíra Macháčka by mohly v Kruhu zabírat klidně víc stránek. Příběh zasazený do útrob trolejbusu, kde se na několik minut ocitá protagonistka Anna; příběh ve společnosti, kterou by si jinak dobrovolně nikdy nevybrala, je originálně zpracovaný, jako ostatně každé téma, které se dostane panu Macháčkovi do rukou.

Tvorba pana Františka Uhra je k mé radosti v Kruhu 38 prezentována nejen aforismy, ale i KRÁTKÝMI TEXTY. Krátká povídání s krátkým vyústěním, vedoucí k velkému zamyšlení. Někdy je třeba jednat, jindy mlčet. Kdy je potřeba to a kdy ono, na to pan Uher žádný recept nedává. Ale lidé, kteří nemají za životní priority banální věci, jistě zvolí správně.

VĚTRNÁ HABAĎŮRA Antonína Šlechty, to je vzorová ukázka toho, co dovede napsat autor s bohatou slovní zásobou českého jazyka, Je to doslova smršť neopakujících se slov, čtenář je vtážen do jejich víru a rád se jím nechává unášet.

Mládí prožité na venkově mi připomněla povídka pana Václava France MUKA LÁDI VOMÁNKA. Takových „Vománek“ bývalo na každé vesnici i několik, uzavíraly se sázky a narození dítěte pak bylo záležitostí všech obyvatel.

V Kruhu jsem objevila také příspěvek Martina Vídenského. Jsou to verše pod názvem TÍHA. Poezii pana Vídenského čtu ráda. Nepoužívá jinotajné verše, proto je lidé mají rádi.

Velmi dobrým nápadem v Kruhu je vyčlenění PUBLICISTIKY jako samostatné rubriky. Aktuální témata zpracovaná lidmi věcí znalých a zkušených přinašejí čtenářům to nejlepší.

Se zájmem jsem přečetla řádky ze zahájení již 10. Východočeského podzimního uměleckého maratónu a o akcích, které se v jeho rámci uskutečnily. Svědčí o tom, že maratón se tak jako v minulých letech vydařil a práce jeho tvůrců a pořadatelů byla odměněna velkým zájmem veřejnosti ve všech místech jeho zastavení.

Dagmar Poláková

JEŠTĚ K UMĚLECKÉMU MARATÓNU 2014

*Marcella Marboe a Eva Černošová při Východočeském literárním salonu
v Hradci Králové*

- **5. 11. Josef Lukášek besedoval v ZŠ Komenského v Kostelci nad Orlicí** ve dvou pátých třídách o svých pohádkách z Orlických hor – celková účast asi 50 žáků
- **14. 11. Josef Lukášek spolu s ilustrátorkou Jarmilou Haldovou besedoval v Krkonošském muzeu Jilemnice** v rámci zahájení její výstavy. Přišlo 80 zájemců
- **16. 11. Josef Lukášek provedl besedu pro nevidomé na chatě v Deštné** o pohádkových postavách hor a o práci Horské služby
- **V úterý 18. 11. se uskutečnil v Městské knihovně v Jablonci nad Nisou v rámci festivalu Den Poezie autorský večer Olgy Novotné**, v němž básnířka za přispění ředitele knihovny Mgr. Zbyňka Dudy a programové vědoucí paní Dany Foltýnové představila svoji novou sbírku „Protihrač slunce“. Pořad

doplnilo hudební vystoupení Bohumily Nitschové a chlapců z výchovného ústavu v Chrastavě

VK

• **18. 11. Měl autorské čtení pro seniory v Domě s pečovatelskou službou v Chrudimi Jan Stejskal z připravované knihy TAJEMSTVÍ CHRUDIMSKÝCH DOMŮ.**

• **Ve čtvrtek 20. 11. se konal v rámci Uměleckého maratónu východočeských spisovatelů v Městské knihovně v Týništi nad Orlicí literární večer paní Ivy Tajovské, nazvaný podle autorčina posledního románu Odkladiště náručí.**

V první části večera (trvajícím asi čtyřicet pět minut) měly téměř dvě desítky posluchačů možnost si vyslechnout ukázky z díla Ivy Tajovské, především z Odkladiště náručí (jak už napovídá název večera), v němž se autorka zabývá šířeji problematikou sňatkových podvodů. (Poukazuje i na to, že kromě sňatkového podvodníka měly na propadu podvedené ženy až na samé dno lidského zoufalství nemalou vinu i lhostejný a prezíravý státní aparát, soudy a také nedávná amnestie Václava Klause).

Zatímco paní Tajovská četla ukázky z částí, v nichž vypráví podvedená žena, manžel paní Tajovské se skvěle zhostil role sňatkového podvodníka (a v této roli o sobě trefně mluvil jako o „padouchovi“).

Předčítané ukázky dávaly tušit, že také v dalších částech románu odkrývá autorka u svých postav, podobně jako v mnohých předchozích dílech, i ta nejskrytější zákoutí a pohnutky lidské duše.

Po přečtení ukázek vyzvala paní Tajovská přítomné posluchače k dotazům. Přemlouvat je nemusela, otázek, směřujících především k autorčině tvorbě, měli posluchači nemálo. V přátelsky navozené atmosféře večera začala brzy probíhat beseda mnohých přítomných s účinkujícími manželi. Mluvilo a diskutovalo se i o tom, jak kdo hodnotí úroveň v současnosti vycházejících knih a pořadů ve sdělovacích prostředcích. Většina posluchačů se shodla na tom, že i když se najdou v televizi zajímavé pořady, více je obohacuje a uspokojuje spíše četba kvalitních knih a některé rozhlasové pořady, vysílané například Českým rozhlasem II.

Aktivní účast posluchačů, jejich hlasitý potlesk mezi čtením jednotlivých ukázek, a hlavně po skončení asi hodinu a půl trvajícím pořadu, mluvily za vše.

Na základě celkové pozitivní odezvy literárního večera u posluchačů mohu říct určitě nejen za sebe, že jsem velmi rád, že Iva Tajovská přijala pozvání do Městské knihovny v Týništi. Je mi blížká i tím, že v dnešní době, která se často vyznačuje honbou za materiálními statky a úspěchy, se snaží odhalovat lidské nitro, a hlavně základní, trvalé lidské hodnoty. Je mi blížká i tím, že se zabývá vážnějšími otázkami, i když i v jejich textech se najde humor. Dílo paní Tajovské

je však i důkazem toho, že kvalitní literatura (ani v dnešní době) humorem a nadsázkou oplývat nemusí.

Pavel Pešát

Spisovatelka Iva Tajovská s manželem a organizátorem akce Pavlem Pešátem

- **26. 11. 2014 se uskutečnily už tradiční besedy o poezii se žáky 6. tříd Masarykovy ZŠ v Broumově.** V. K. na příkladech ze své poezie ukázala hlavní znaky poezie – rytmus a rým, pohovořila o metafoře, zvukomalbě a krátkých básnických útvarech. Žáci se pokusili vytvořit metafory a napsat haiku. Společně s autorkou se zamysleli nad interpretací poezie, na příkladech poznali, jak interpretuje poezii překladatel a s jakými úskalími se musí vypořádat. V závěru hodinového setkání hledali odpověď na otázku, co jim může poezie dát.

MD

- **Vyhlášení výsledků Střípků bylo uskutečněno v Malém sále Domu hudby v Pardubicích dne 27. 11.** Do literární části bylo zasláno 118 příspěvků ze 17 škol. Do výtvarné části 174 prací ze 13 škol. Vítězné texty budou postupně zveřejněny ve čtvrtletníku Kruh. Oceněné práce ve výtvarné části byly vystaveny v prostorách Krajské knihovny do 10. 2. 2015.

Hana Cihlová

- **28. 11. Josef Lukášek besedoval s dětmi v ZŠ Blatňovice** (malotřídka 1. až 5. ročník) na téma Jak se dělá knížka. **Tentýž den besedu uskutečnil v ZŠ Rtyně** (2. a 2. tř.). V součtu asi 90 dětí)
- **V pátek 28. 11. se v rámci 10. Východočeského uměleckého maratónu uskutečnilo v Městské knihovně v Letohradu** autorské čtení prozaičky a básnířky Evy Černošové z Nechanic a básníka Martina Videnského z Letohradu. O hudební doprovod se postarala vynikající houslistka Markéta Dominikusová z Letohradu. Akci navštívilo dvacet posluchačů.

MV

Eva Černošová a Martin Videnský při čtení

- **Slavnostní ukončení 10. Uměleckého maratónu 2014 se uskutečnilo v sobotu 6. prosince v kavárně U Knihomola v Hradci Králové.**

Od 13. hodin zasedal výbor Střediska, který zhodnotil průběh celého uměleckého maratónu a řešil hlavně plán své činnosti na první pololetí, vytýčil úkoly, kterým bude věnovat pozornost, například aktualizace členské základny, granty, vydání dalšího sborníku. Doplnění revizní komise, změnu ve funkci tajemníka atd.

Ve 14. hodin předsedkyně Střediska Eva Černošová zahájila setkání. Informovala přítomné, že výbor dospěl k závěru, že proběhly všechny naplánované akce včetně těch, k nimž při vytisknutí programu ještě nebyly konkrétní termíny. Došlo k významnému posunu v samotném Hradci Králové, které vyvrcholilo i přesunem závěru maratónu, aby se i touto akcí zdůraznila úloha druhého krajského města. Poté vystoupila vedoucí oblasti Hradecko Věra Kopecká, krátce

zhodnotila 10. Dny poezie v Broumově. Vedoucí oblasti Vysočina František Uher vyzdvihl Večery U notáře v Havlíčkově Brodu, které už dlouho pořádá básník Ladislav Vondrák a upozornil na aktivity Václava Chalupy, který spolu se souborem přispěl k úspěšnému průběhu akce v Chotěboři. Milan Dušek hovořil o výrazných akcích na Orlicku.

Nejvíce navštívena byla akce Milan Richtera v Ústí nad Orlicí, přes sedmdesát osob. Další povedenou akcí byla oslava jubilea básníka Miroslavy Kubíčka v Šumperku, kterou perfektně přichystala tamní městská knihovna. Byla i zmínka o besedě spisovatelky Ivy Tajovské v Městské knihovně v Týništi, kterou zajišťoval Pavel Pešát, a konečně i autorské čtení Evy Černošové, kterou pozval do Letohradu Martin Vídenský. Vzhledem k nepřítomnosti vedoucí oblasti Pardubicko, promluvila Hana Cihlová zvláště o recitátorské soutěži v Pardubicích a Literární a výtvarné soutěži mládeže Strípky. O Laskavých večerech ve Slatiňanech informoval jejich vytrvalý organizátor Zdeněk Jirásek. O akcích na Jičínsku promluvil Václav Franc.

Předsedkyně vyzvala naše hosty Markétu Netíkovou a Michala Dundu, aby přečetli, co si připravili. Možná potlesk, který sklidili, vyprovokoval k četbě ukázky z knížky Krása Václava France a vzápětí ho následovala Alžběta Hubálková výňatkem ze své knížky Zlatíčka.

Následovala volná zábava, při které přítomní dostali možnost zaplatit členský příspěvek a předplatné na čtvrtletník Kruh pro rok 2015 u pokladníka Jiřího Faltuse.

Ze slavnostního zakončení Uměleckého maratónu v restauraci U Knihomola

- **11. prosince** Josef Lukášek absolvoval předvánoční čtení v Knihovně v Mokré.
- **Dne 13. prosince** v Chrudimském divadle proběhla premiéra muzikálu **SNĚHOVÁ KRÁLOVNA**. Scénář napsal Jan Stejskal podle H. Ch. Andersena. Hráli a zpívali žáci Základní umělecké školy v Chrudimi. Muzikál se opakoval v průběhu prosince 2014 ještě šestkrát.

DODATEK DLE NOVÝCH INFORMACÍ OD JOSEFA LUKÁŠKA:

- **11. 9. Beseda pro seniory na rekondičním pobytu v Deštné**
- **19. 9. Seminář Žena a volný čas spolu s Jarmilou Haldovou**
- **1. 10. Vyprávění pohádky na Krajském dni seniorů v kině Centrální v Hradci Králové** (Pozoruhodná účast asi 350 seniorů!)
- **3. 10. Akce Noc ve škole na ZŠ Opočenská v Dobrušce – čtení pohádek**
- **7. 10. Beseda v Klubu důchodců v Kostelci nad Orlicí o nové publikaci za přítomnosti ředitele Euroregionu**
- **9. 10. V knihovně v Týništi nad Orlicí.** Dvě besedy se školními dětmi, vždy po dvou třídách

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

Výročí členů

Kulaté: 2. 4. Božena Tymichová

Půlkulaté: 23. 5. Miroslav Skačáni

Nové knížky členů – dodatek z roku 2014

- František Uher – **OPUŠTĚNÁ PŘÍSTAVIŠTĚ** – soubor detektivních povídek, vydalo vydavatelství Akcent Třebíč. Pevná vazba, 196 str., 2014
- František Uher – **OPUŠTĚNÁ ZAHRADA** – soubor detektivních povídek volně navazujících na Opuštěná přístaviště, vydalo vydavatelství Akcent Třebíč. Pevná vazba, 190 str., 2014
- Jana Bednářová – **STROM PANNY** – sbírka básní s ilustrací Martiny Kulhavé v nakladatelství Akord v Jablonném nad Orlicí 35 str., 2014
- Jana Bednářová – **KDE TĚ MÁM HLEDAT, ČÁRYKO!** – poeticky laděný příběh pro malé čtenáře s ilustracemi Martiny Kulhavé vydalo nakladatelství Akord v Jablonném nad Orlicí. 20 str., 2014

- Marta Urbanová – **MODRÝ DŮM** – sbírka básní s ilustracemi Stanislava Bartůška, vydalo Pine Tree Enterprises. 69 str., 2014
- Hana Křivánková – **NĚCO MÁLO** – soubor kreslených vtípků (místry odvážných), vydala autorka. 20 str., 2014
- Eva Černošová – **TYHLE MOJE ŘEKY** – sbírka básní s ilustracemi Jana Černoše ve vydavatelství Garamon Hradec Králové. 78 str., 2014

Knížky v roce 2015:

Věra Kopecká – **V OKOVECH ČASU** – sbírka básní s ilustracemi Edwarda Kostky ve vydavatelství Věry Kopecké. 79 str., 2015

Básník LADISLAV VONDRÁK z Havlíčkova Brodu se stal v roce 2014 členem PEN klubu. Blahopřejeme.

Rozhodnutím výboru dne 20. února 2015 se stal básník, prozaik a výtvarník PETR CHVOJKA z Nasavrk čestným členem Střediska východočeských spisovatelů se sídlem v Pardubicích.

- V předvánočním čase představila lanškrounská firma TG TISK s. r. o. při příležitosti svého dvacetiletí knihu článků o bohatosti historie a přítomnosti Lanškrouna z pera Dušana Šlahory nazvanou **LANŠKROUN, MOJE POZDNÍ LÁSKA**. Editorem knihy je Jiří Faltus, většina fotografického doprovodu je dílem Fr. Teichmana mladšího. Křest knihy se konal za účasti 130 návštěvníků v sále zámku.

Jiří Faltus blahopřeje Dušanu Šlahorovi k vydání knihy

- Příští rok budeme vzpomínat životní výročí Karla Havlíčka Borovského. Syndikát novinářů Vysočiny připravuje už třetí soutěž o nejlepší epigram. Oceněné práce budou zařazeny do sborníku. Bližší informace přineseme po oficiálním vyhlášení soutěže.
- **Václav Hoblinka Chalupa**, jemuž je dřevo profesní záležitostí, ale především velkou láskou, autor dvou básnických sbírek, připravil ve výstavních prostorách chotěbořské knihovny výstavu s názvem „Přeneseno na papír“. Co bylo skryto v hmotě kmenů a větví stromů přenesl na papír.

Úpický spisovatel Antonín Šlechta představil v autorském čtení svoji knihu Sedm pádů smrti, vydanou v roce 2013. Posлуhači tak vstoupili do osudů a prožitků obyčejných lidí v Úpici, malém městě v předhůří Jestřebích hor, v době pouťových oslav. V rámci autorského čtení proběhla též beseda s autorem, jenž zároveň přečetl ukázkou z další chystané knihy, jejíž děj se odehrává přímo v Trutnově. Literární tvorbu Antonína Šlechty zhodnotil trutnovský literát Luboš Zelený. Besedu moderoval Mgr. Ondřej Vašata.

Akce proběhla ve čtvrtek 8. 1. 2015 od 17 hodin, zúčastnilo se 30 diváků.

Prozaik Antonín Šlechta s básníkem Lubošem Zeleným

- Častým důsledkem výkřiků módy je volání o pomoc.
- S láskou k bližnímu si často uškodíme u těch, kteří by nám měli být nejbližší.
- Jako vykladači snů se mu dařilo tak dobře, že si pořídil mechanizaci.
- Lidé potřebují na úřadech spíše přímlovčího, než mluvčího.
- I pravda má svou pravdu, tak jako lež.

AFORISMY JIŘÍHO FALTUSE

OBSAH KRUHU 39

D. Javoříková: Ilustrace Jaro	1
M. Dušek: Na slovíčko s Evou Černošovou	2

Literární část

E. Černošová: ***, Jarní, Mamince, Odchod.....	5
M. Marboe: Utrpení docenta H.	6
J. Faltus: Prázdná, Jestlipak, Česká ulička	11
J. Stejskal: Klimešův dům	12
M. Hojná: Básně	14
M. Skačáni: Úklady lásky.....	15
J. Bednářová: Strom panny, Javorový muž	19
V. Krejčík: V baru	19
M. Kubíček: Otevři se poezie, V kleči.....	21
P. Chvojka: Přátelství přes propast věků.....	22
M. Urbanová: Asociace, Pohled zpět	23
J. Jonáš: Rozsudek.....	24
V. Kopecká: Plenér života, Muž mého života.....	27
D. Zlatníková: Vdova.....	27
A. Hubálková: O zimě nejzimatější.....	28
L. Rudolfová: Pozdě.....	29

Publicistika:

L. Zelený: Kladský sborník a krásná literatura příhraničí	30
Š. Saadouni: Balada známého vojína	31

Představení nové členky Klubu Střediska

M. Mičková: Nízké sebevědomí.....	32
-----------------------------------	----

Host kruhu 39

A. Matuskiewicz: Noc kostelů, Nehybnost.....	34
--	----

Literární soutěž mládeže Pardubické střípky 2014 – I. část

L. Macháček: Úvod.....	35
T. Víšková: Dotek hudby.....	36
V. Slonková: Hudba	39
K. Homoláčová: Fuga sněhových vloček	41

Ohlasy a recenze

F. Uher: Z nových knih	42
M. Urbanová: Experimentální most	44
D. Poláková: Slovo čtenářky	45

Ještě k Uměleckému maratónu 2014

Akce v Jablonci nad Nisou, autorské čtení v Chrudimi, v Týništi nad Orlicí, besedy se žáky ZDŠ v Broumově, vyhlášení Střípků v Pardubicích, autorské čtení v Letohradě, slavnostní zakončení v Hradci Králové. Premiéra muzikálu Sněhová královna v Chrudimi. Doplnění od Josefa Lukáška – jeho patnáct akcí nemá konkurenci	46
--	----

Zaznamenáváme a komentujeme

Nové knížky – dodatek k roku 2014 a knížky roku 2015, ocenění básníka Vondráka z Havlíčkova Brodu, čestné členství básníka, prozaika a výtvarníka Petra Chvojky z Nasavrk, informace o knížce z Lanškrouna, soutěž epigramů k výročí K.H.Borovského, výstava v chotěbořské knihovně a autorské čtení v Trutnově.....	51
--	----

Fotografie: Míla Dušek, Ivo Martin, Markéta Pavlisová, Jan Černoš a další	
Aforismy: Jiří Faltus	4, 21, 27, 53

KRUH, bulletin Střediska východočeských spisovatelů Pardubice

Ročník XI. – číslo 39 – březen 2015

Odpovědní redaktori: Jiří Faltus, Milan Dušek, František Uher

Obálka: Jiří Hrabinec, Miloslav Dušek jun.

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 40 zasílejte:

Milan Dušek – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk (próza a publicistika)

e-mail: spisovatel@milandusek.cz

Jiří Faltus – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun (poezie)

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Elektronicky ve WORDU (v text. Editoru) velikost písma 12, písmo Times New Roman.

Uzávěrka příspěvků: 25. května 2015

Zveřejněné práce nejsou upravovány bez dohody s autorem.

Pardubice

Toto číslo vyšlo z předplatného členů Střediska východočeských spisovatelů a městských knihoven, díky finančního daru paní Lenky Kadlecové a za příspěvní vydavatelství Oftis v Ústí nad Orlicí.

